Тошкент оқшоми

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

Шаҳар ижтимоий-сиёсий газетаси

№ 65 (8.955) * 1997 йил 9 июнь, душанба * Сотувда эркин нархда

Амир Темур ва Обиджон Зокиров кўчалари кесишган муюлишда яна бир тўққиз қаватли бино қад кўтаряпти. 90 оилага мўлжалланган ушбу турар жой биноси қурилиши майдонига борганимизда бунёдкорлик ишлари қизғин бораётган эди. «3-йиғма деворли қурилиш бошқармаси ишбошиси» ёзувли тахтача осиб қўйилган вагонга кириб котиба қиздан қурилиш раҳбарини сўрадик. У рацияда суҳбатлашаётган кишига ишора қилди. Беихтиёр унинг сўзларига қулоқ тутдик.

— Петрович, биринчи қаватни йиғишни бошлашимиз керак. Ҳанузгача кўтарма крандан дарак йўқ. Бетон қоришмалари ҳам ўз вақтида келмаяпти.

— Ҳозиргина икки машина бетон қоришмаси йўлга тушди. Кўтарма кранни жўнатишга ҳозирлаб қўйишган. Бугун-эрта уни ҳам жўнатамиз. Вақтинча кўчма крандан фойдаланиб тур.

— Юрак ҳовучлабми? Ҳар куни аҳвол шу. Ахир қурилиш майдонларидаги ишни ягона режа билан бошқариш қийинмас-ку? Қурилиш бошланишида ўзимизни хотиржам тутамиз. Фойдаланишга топширишга бир ой, ярим ой қолганда муаммоларни ҳал қилиш учун ўзимизни минг бир чўғга урамиз, Янги кўчиб келганлар билдирган кам-кўстларни тузатиш учун шунча вақтни бой берамиз.

— Гапларинг тўғри. Хотиржам бўл, қурилиш суръати пасайишига асло йўл қўймаймиз...

Танишганимиздан сўнг, Вилим Ким, иккала қўлини ёзиб елкасини қисди:

— Мана шунақа гаплар. Бошлиқларни тезлаб турмасак бўлмайди. Жамоамиз билан маслаҳатлашиб, уйни республикамиз мустақиллигининг 6 йиллик байрамигача топширишни режалаштирганмиз. Уй-жойга талаб катта. Хонадонларнинг шинам ва сифатли, кам-кўстсиз бўлиши бизларга боғлиқ.

Ишбоши деворга ёпиштириб қўйилган бино лойиҳасига назарини қаратди.

— Турар жой икки йўлакли бўлади. Ҳар йўлакда бешта хонадон жойлашади. Йиғма девор усулида қуриш ишни тез ва соз бажариш имконини бераяпти.

Шу пайт вагонга қурувчилар киришди.

— Бетон қоришмасини келтиришди.

— Танишинг, — деди ишбоши бизга улардан бирини кўрсатиб. — Вячеслав Парахин, илғорларимиздан.

У шундай деб ташқарига йўналди. Фурсатдан фойдаланиб Вячеславни суҳбатга тортдик.

— Қурилишнинг суръати йиғма девор ва бетон қоришмаларни ва бошқа ашёларни ўз вақтида келтиришларига боғлиқ. Шунда шошилмай, ишни сифатли ва кўнгилдагидек бажарамиз. Меҳнатдан нолимаймиз. Маошни ўз вақтида олаяпмиз. Сотиб олган акцияларимизга дивидендларни тўлашаяпти. Фоизи чакки эмас. Чунки ўтган йили ёмон ишламадик.

Дарҳақиқат, қурувчиларнинг куюнчаклиги, ўз ишига масъулиятни ҳис қилиши янги турар жой биносининг муддатида фойдаланишга топширилишидан дарак бериб турибди.

Қурилиш

ПУХТА РЕЖА — СУРЪАТ ОМИЛИ

Музаффар МИРРАЖАБОВ.

Таълим

ИСТИҚБОЛЛИ ЎҚУВ МАРКАЗЛАРИ

Малайзиядаги «Ренонг Берхад» компанияси республикамиз олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги билан ҳамкорлик шартномаси бўйича яқин алоқа боғлаган. Бундай нуфузли битим Тошкент Давлат техника университети ҳузурида бизнесни бошқариш факультетини очиш имконини берди.

Ҳозир унда 400 дан ортиқ умидли толиби илмлар таҳсил кўриб, ўз иқтисодий билим ва малакаларини оширмоқдалар. Янги факультетда бизнесменлик асосларини пухта ўзлаштириш учун барча қулай шарт-шароитлар муҳайё қилинди. Машғулотларни олиб бориш учун олий ўқув юрти Малайзиядан ва хориждаги бошқа етакчи университетлардан малакали мутахассис олимларни ҳам таклиф қилмоқда.

Бу ерда ўқув жараёни инглиз тилида олиб борилмоқда. Шу сабабли ҳам бу тилни пухта эгаллашга қаратилган қўшимча ўқув курслари ташкил қилинди. Инглиз тили мутахассислари ўз машғулотларини тадбиркорлик иши билан боғлаб уюштиришни асосий мақсад қилиб қўйдилар.

Янги факультет илмий-ўқув фаолиятини йўлга қўйиш билан боғлиқ бўлган барча сарф-харажатларни «Ренонг Берхад» компанияси ўз зиммасига олди. Шунингдек, кўргазмали ўқув қуроллари ва техник воситаларнинг айримлари Малайзиядан олиб келинди.

— Тошкент Давлат техника университетида фаолият кўрсатаётган бу факультет Ўзбекистон билан Малайзия давлати ўртасида тузилган дастлабки бизнес мактаби ҳисобланади, — дейди Ўзбекистон Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ташқи алоқалар бош бошқармаси бошлиғи Пўлат Бобомуҳамедов. — Вазирлигимиз бу каби истиқболли ўқув марказларини бошқа олий ўқув юртлари негизида ҳам очишни режалаштирди.

АҚШ, Канада, Голландия ва Жанубий Корея мамлакатлари билан ҳам бизнесни бошқариш факультетларини очиш тараддуди кўрилмоқда.

Ирода ПЎЛАТОВА.

Олмос Янгибоев «Шарқ» нашриёт матбаа концернида бир неча йилдан бери самарали меҳнат қилиб келади.

Шу кунларда у босмахонанинг офсет цехида рангли босма машинаси оператори сифатида фаолият кўрсатмоқда.

Рустам Шарипов олган сурат.

ТАДБИРКОРЛАРГА ҚУЛАЙЛИК

Тошкент шаҳар Бизнес-фонди биносида тадбиркорлар ва хусусий мулк эгалари билан учрашув бўлиб ўтди. Унда Республика Бизнес-фонд бошқаруви, «Мадад» суғурта агентлиги раҳбарлари, мутахассислари иштирок этишди.

— Учрашувни ташкил этишдан асосий мақсад тадбиркорларимизга яна бир амалий ёрдам беришдир, — дейди биз билан суҳбатда Бизнес-фонд бошқаруви раисининг ўринбосари Иброҳим Омонбоев. — Хабарингиз бор, тадбиркорларга берилган имтиёзли кредитлар учун олинадиган устама фоиз миқдори дастлаб 35 фоизгача қилиб белгиланган эди. Бир қарашда бу миқдор оз бўлиб кўринса-да, Бизнес-фонд раҳбарияти эндигина оёққа тураётган тадбиркор учун бугунги кунда бу фоиз бирмунча кўп деган мулоҳазага борди. Шу боис ҳам биз фоиз ставкаларини 1 фоиздан 10 фоизгача камайтиришга қарор қилдик. Бу фақат эндигина иш бошлаётган тадбиркорларга эмас, балки ишни анча йўлга қўйиб олган тадбиркорларга ҳам тегишлидир. Молиялаштирилган кредит лойиҳалари бўйича устама фоиз миқдорларини камайтириш ҳақидаги таклиф ҳамкор идоралар томонидан ҳам маъқулланди. Ўйлаймизки, бу тадбиркорларга қулайлик туғдиради ва албатта келажакда ўз мевасини беради.

Очил ҲАЗРАТОВ.

Мурувват

САХОВАТ КУНДА КЕРАК

Тошкент шаҳар хотин-қизлар қўмитаси Ўзбекистон Болалар жамғармаси Тошкент шаҳар бўлими билан биргаликда Собир Раҳимов туманидаги болалар истироҳат боғи ва Йўлдош Охунбобоев номли ёш томошабинлар театрида «Болалар — мустақил юртимизнинг келажаги» деб номланган икки қисмли катта тантана ўтказдилар.

Тантананинг биринчи қисмида байрамона безатилган истироҳат боғидаги ноз-неъматлар билан тўкин дастурхон атрофидан шаҳар туманларидаги кам таъминланган ва ота-онасиз қолган болалардан 300 нафари жой олдилар. Собир Раҳимов туманининг ҳокими Комилжон Тошпўлатов, Тошкент шаҳар ҳокимининг ўринбосари, шаҳар хотин-қизлар қўмитасининг раиси Фарида Абдураҳимова етим болаларга Халқ банки Тошкент шаҳар бўлими томонидан очилган омонат дафтарчасини топширдилар. Сўнг барча меҳмонларга ош тарқатилди.

Бу тадбирга «Соғлом авлод учун», «Меҳр-шафқат», «Наврўз» жамғармалари, Қизил ярим ой жамияти ҳомийлик қилди.

Наргиза ПИРНАЗАРОВА.

ЭРТАГА

Воқеа арафасида

ХАЛҚАРО ТИББИЁТ АНЖУМАНИ

Тошкентда «Марказий Осиё республикаларида пульмонология хизматини ташкил этиш ва такомиллаштириш» мавзуидаги республикалараро кенгаш ўз ишини бошлайди.

Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Марказий Осиё пульмонологлари ассоциацияси, Ш. Алимов номидаги фтизиатрия ва пульмонология илмий-тадқиқот институти биргаликда ўтказаётган ушбу кенгаш минтақамиз учун ўпка касалликларини аниқлаш, уларга ташхис қўйиш ва олдини олиш ҳамда даволашни ташкил этишни такомиллаштиришнинг ягона йўлларини ишлаб чиқиш борасида муҳим аҳамият касб этади.

Марказий Осиё пульмонологларининг ассоциацияси ва унинг бош ҳомийси — «Берингер Ингельхайм» фирмаси ушбу кенгашни ўтказиш ташаббускорларидир. Бу ғояни Ўзбекистон, Қозоғистон, Қирғизистон, Туркманистон ва Тожикистон соғлиқни сақлаш вазирлари қўллаб-қувватладилар.

Тошкентнинг ушбу анжуманни ўтказиш жойи сифатида танланишининг боиси шундаки, юртимизда ихтисослашган пульмонологик ёрдамни ташкил этиш масалалари яхши ишлаб чиқилган. Минтақамизда ягона фтизиатрия ва пульмонология илмий-тадқиқот институтининг фаолият кўрсатаётганлиги шу хасталик муаммолари бўйича фан ва амалиёт ишини бир жойга мувофиқлаштиришга имконият яратмоқда.

Шуни таъкидлаш керакки, кейинги уч йил ичида Марказий Осиёда пульмонология соҳасидаги ишлар фаоллашди. Бунда Марказий Осиё пульмонологлари ассоциациясининг хизматлари каттадир.

«Берингер Ингельхайм» фирмаси эса жаҳондаги йирик дори-шунослик корпорациясидир. У Марказий Осиё республикаларида пульмонологларнинг конгресс ва қурултойларини ўтказиш ташаббускори сифатида маълумдир.

Эртаги республикалараро кенгаш доирасида Марказий Осиё пульмонологлари ассоциацияси раёсатининг навбатдаги пленуми бўлиб ўтади. Унда бронхиал астма хасталигини аниқлаш ва даволашнинг ягона йўллари кенг муҳокама этилади.

Кенгаш ишида Қирғизистондан академик М. Мирраҳимов ва профессор О. Узоқов, Қозоғистондан профессорлар Р. Семенова, Т. Сейсембеков ва Т. Нурпеисов, Ўзбекистондан республика Фанлар академиясининг мухбир аъзоси А. Убайдуллаев, профессорлардан Г. Воҳидова, О. Назаров, Д. Маҳмудова, Ш. Исмоилов, О. Нажмитдинов, Туркманистондан профессорлар О. Аннадурдиев ва Е. Парцалис, Тожикистондан профессорлар У. Сирожитдинова, Ш. Поччажонова ва бошқа мутахассислар пульмонология хизмати нафас олиш аъзолари, ўпка ва бронхиал астма хасталикларини аниқлаш ва унинг даволаш йўлларига, «Берингер Ингельхайм» фирмасининг минтақадаги инсонпарварлик фаолиятига бағишланган маърузалар билан чиқадилар.

Ушбу анжуманнинг Марказий Осиёда пульмонология хизматини янада ривожлантиришда мутахассис олимларнинг саъй-ҳаракатларини бирлаштиришдаги аҳамияти шубҳасиз салмоқли бўлади.

Саид СОЛИЕВ.

Футбол

НЕМИС «ЧАРМ ТЎП» УСТАЛАРИ — МЕҲМОНИМИЗ

Маълумки, ҳозир республикамизда футбол бўйича Германия олимпия терма жамоаси аъзолари меҳмон бўлиб туришибди. Уларнинг Самарқандда «Афросиёб» жамоаси билан дастлабки ўйинида 1:1 ҳисобида дуранг натижа қайд этилди.

Немис футболчиларининг юртимизга ташрифи бежиз эмас. Бу ўтган йил октябрь ойида республикамиз футбол федерацияси раҳбарларининг Германияда бўлиб, шу давлат футбол федерацияси президенти жаноб Браун билан аҳдлашувларининг натижасидир.

Ушбу келишувга кўра шу йилнинг март ойида республикамиз терма жамоаси аъзолари жаҳон чемпионатига саралаш учрашувлари бошланишидан олдин 10 кун давомида Германияда ўз тайёргарлик йиғинларини ўтказган, ўртоқлик учрашувларида қатнашган эдилар. Бу машқларнинг самарасини футболчиларимизнинг саралаш мусобақаларидаги ажойиб ўйинлари яққол исботлаб турибди.

Шаҳримиздаги «Меридиан» меҳмонхонасида Германия олимпия терма жамоаси раҳбари, профессионал футбол мактаби бошлиғи Херман Зельбер, Германия футбол федерацияси қўмитаси раиси Альфред Сингле ҳамда терма жамоанинг бош мураббийси Клаус Заммер (Европанинг ўтган йилги энг кучли футболчиси, машҳур ҳужумчи Матиас Заммернинг отаси)лар билан спорт журналистлари иштирокида матбуот конференцияси бўлиб ўтди. Унда меҳмонлар терма жамоалари таркиби асосан 20-21 ёшли умидли футболчилардан ташкил топгани, республикамизга эса ўзбек спорти, унинг халқи, кучли футболчилари билан танишиш мақсадида келганликларини таъкидлаб ўтишди.

— Футболчиларимиз ёш бўлишсада, айримлари бундеслига клубларида тўп суришмоқда, — деди жумладан Заммер. — Ўйлайманки, юртингиздаги беллашувлар ҳар икки томон учун ҳам фойдадан холи бўлмайди. Тошкентга келиб бу ердаги спорт иншоотлари, спортчилар учун яратилган шароитлар билан танишиб, Ўзбекистон бежиз 1994 йилда Осиё ўйинлари чемпиони бўлмаганлигига ишонч ҳосил қилдик. Асосий мақсадимиз эса Германия ва Ўзбекистон давлатлари ўртасидаги алоқаларни спорт, хусусан халқ энг севган ўйин — футбол орқали мустаҳкамлашдир.

Шу йили республикамизга Германия футбол федерациясининг президенти жаноб Браун ташриф буюради. Бу футболчиларимиз ўртасидаги алоқаларнинг ривожига янада катта туртки беришига шубҳа йўқ.

Матбуот конференцияси давомида германиялик футбол мутахассислари журналистларни қизиқтирган кўплаб саволларга жавоб қайтаришди.

Дилшод НУРМУҲАМЕДОВ.

КЕЧА

Теннис

АНЖЕЛИКА ГАВАЛЬДОН — ЧЕЛЛЕНЖЕР ҒОЛИБИ

шаҳримиздаги «Динамо» теннис кортида 2-халқаро аёллар Челленжер турнирининг якка беллашувлар бўйича ҳал қилувчи финал учрашуви бўлиб ўтди. Унда мексикалик Анжелика Гавальдон ва исроиллик Анна Смашновалар мусобақанинг бош совринини учун ўзаро баҳс юритдилар. 160-рейтинг рақамига эга, мусобақанинг энг кучли ўйинчилари рўйхатида 4-ўринни банд этган А. Гавальдон ярим финалгача ўз рақибларини осонлик билан енгиб келди. Анна Смашнова эса С. Плишке, Х. Розен, Е. Куликовская каби кучли теннисчиларни кескин ва муросасиз беллашувларда ютиб финалга етиб келди.

Ҳал қилувчи учрашувнинг дастлабки геймлари деярли тенг курашлар остида кечди. Гавальдон ўзининг бутун маҳоратини ишга солиб кучли зарбалари билан рақибини бир оз эсанкиратиб қўйди ва биринчи сет 6:3 ҳисобида унинг фойдасига ҳал бўлди. Иккинчи сетда эса Гавальдон 3:0 ҳисобида устун келаётганда ишқибозу мутахассислар унинг ғалабани бой бериб қўймаслигига ишонч ҳосил қилдилар. Дарҳақиқат, шундан сўнг Гавальдон айрим хатоларга йўл қўйган бўлсада, қизиқарли баҳс 6:2 ҳисобида унинг ғалабаси билан тугади. Шундай қилиб мексикалик Анжелика Гавальдон 2-Тошкент халқаро аёллар Челленжер турнирининг ғолиби бўлиш билан бирга 8800 АҚШ долларилик мукофот ва 36 рейтинг очколарининг ҳам соҳиби бўлди.

Ўтган куни эса жуфтликлар ўртасидаги ғолиблар аниқланди. Испаниялик Алисия Ортуно ва исроиллик Хила Розенларни 6:3 ва 6:1 ҳисобида доғда қолдирган Эрика Де Лоун (АҚШ) — Николь Пратт (Австралия) жуфтлиги мусобақа ғолиби бўлди.

...Корт узра Ўзбекистон Республикаси мадҳияси мағрур янграгач, Челленжер халқаро турнирининг ғолиблари, ташкилотчилари, энг яхши ўйинчиларига махсус совринларни топшириш маросими бўлиб ўтди. Тошкент шаҳар ҳокими Қозим Тўлаганов А. Гавальдонга турнирнинг бош совриниси «Тилла салатдон»ни топширганида ўйингоҳ қарсаклардан ларзага келди. Жуфтликлар ўртасидаги ғолиблар ва мусобақа финалчисига ҳам махсус совринлар топширилди. Шунингдек, Ўзбекистон теннис федерацияси турнирда иштирок этган ўзбекистонлик ёш, умидли теннисчилардан Н. Никитина, И. Тўлаганова, О. Яриковаларни, республика «Камолот» жамғармаси эса энг кучли катта ракетка усталарини ўз совғалари билан хушнуд этишди.

Дилмурод ИСМОИЛОВ.

СУРАТДА: Челленжер турнирининг якуний лаҳзалари.

Рашид Галиев олган сурат.

БУГУНГИ КУН НАФАСИ

МАМЛАКАТИМИЗДА

● Президент Ислом Каримовга Саудия Арабистони Подшоҳлиги элчиси Абу Бакр Аббос Рафиа, Россия Федерацияси элчиси Александр Пацев, Испания элчиси Хосе Антонио де Итурриага Барберан, Марокаш подшоҳлиги элчиси Аҳмад Бурзаим ишонч ёрлиқларини топширдилар.

● Ташқи ишлар вазирлигининг Қабуллар уйида Президент Ислом Каримовнинг «Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка қарши, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари» номли китобининг мамлакатимиздаги хорижий давлатлар дипломатия ваколатхоналари вакиллари, чет эллик журналистлар учун тақдимот маросими бўлиб ўтди.

● Бухоро ва Қашқадарё вилоятлари ҳам пилла тайёрлаш давлат буюртмасини адо этдилар. Бухороликлар қабул пунктларига 2010 тонна, қашқадарёликлар 1780 тонна қимматли саноат хом ашёси етказиб бердилар.

● Навоийда Хитой Халқ Республикаси Хунань вилоятининг биродарлашган Чжучжои шаҳрининг ишбилармон доиралари вакиллари бўлдилар. Бу ерда икки биродарлашган шаҳар ўртасида ўзаро савдо-иқтисодий алоқаларни янада ривожлантириш истиқболлари кўриб чиқилди.

● Тошкентда Амир Темур хайрия жамғармаси бошқарувининг навбатдаги анжуманида ўтган йили амалга оширилган ишлар ҳамда 1997-2000 йилдаги режалар муҳокама этилди.

● Бухорода «Сайли гули сурх» гуллар байрами ўтказилди. У эндиликда анъанавий бўлиб қолади.

● Бугун Ҳиндистоннинг Тошкентдаги элчихонаси маданий марказида Ҳиндистон мустақиллигининг 50 йиллигига бағишланган янги китоблар кўргазмаси очилади.

● Самарқанднинг Регистон майдонида «Мўъжиза» деб номланган савдо мажмуи очилди.

ҲАМДЎСТЛИКДА

● Бугун Санкт-Петербургда Ҳамдўстлик Парламентлараро ассамблеясининг Европа Иттифоқи Парламент ассамблеяси бюроси билан қўшма мажлиси ўтказилади. Унда парламентлар ўртасида ўзаро ҳамкорлик масалалари муҳокама этилади.

● Бугун Москвада Россия ташқи ишлар вазирлиги раҳбарлари Абхазия раҳбари В. Адзинба билан музокаралар ўтказадилар. Унда бўлиш муддати шу йил 31 июлда тугайдиган Россиянинг Абхазиядаги тинчликни сақлаш кучлари тақдири билан боғлиқ масалалар кўриб чиқилади. Маълумки, Грузия томони ушбу муддатдан сўнг Россия тинчликни сақлаш кучларини бу ердан олиб чиқиб кетишни талаб этяпти.

● Ашхободда Париждаги машҳур Эйфель минорасининг нусхаси бўлган улкан иншоот қад кўтармоқда. Бу ерга Туркманбошининг жуда катта ҳайкалини ўрнатиш ҳам режаланган.

● Эрон ташқи ишлар вазири Али Акбар Вилоятий расмий ташриф билан Киевга келди. У Украина раҳбарияти билан икки давлат ўртасидаги алоқаларни ривожлантириш истиқболларини муҳокама этади.

● Тбилисида «Ватанпарвар» деб номланган дўконлар тизими пайдо бўла бошлади. Уларда фақат Грузияда ишлаб чиқарилган маҳсулотлар сотилмоқда.

ХОРИЖДА

● Келгуси ҳафтада ЮНЕСКО қароргоҳи жойлашган Парижда «Бухоро ва Хива шаҳарларининг фани ва маданияти» мавзуида халқаро анжуман ўтказилиши мўлжалланмоқда. ЮНЕСКО бу тадбирни Бухоро ва Хива шаҳарларининг 2500 йиллигига бағишлаб ўтказмоқда.

● Қоҳирада Миср воситачилигида Фаластин—Исроил музокаралари бошланди. Унда Яқин Шарқда тинчлик ўрнатиш юзасидан боши берк кўчага кириб қолган музокараларни яна давом эттириш имкониятлари кўриб чиқилмоқда.

● Халқаро тиклаш ва тараққиёт банки директорлар кенгаши Россияга умумий миқдори 884 миллион долларлик янги қарзлар бериш тўғрисида қарор қабул қилди.

● Индонезия ҳукумати аввалги аҳдлашувлардан айниб, АҚШнинг Ф-16 самолётларини харид қилишдан расмий равишда воз кечди. Айни пайтда Индонезия ҳарбий самолётларни Россиядан сотиб олиши мумкинлигини билдирди.

● Буюк Британияда телевидение орқали «Тони билан гаплаш» деган янги ярим соатлик эшиттириш эфирга узатила бошланди. Буюк Британиянинг янги Бош вазири Тони Блэер ана шу эшиттиришлар давомида мунтазам равишда мамлакат фуқаролари билан бевосита мулоқотда бўлади.

Ижтимоий хизмат

ВАЗИР БИЛАН МУЛОҚОТ

Шу йил 16 июндан бошлаб Ижтимоий таъминот вазирлиги, шаҳар ижтимоий таъминот бошқармаси ва туманлар ижтимоий таъминот бўлимлари раҳбарларининг аҳоли билан навбатдаги сайёр учрашувлари бошланади.

Ҳар йили жойларнинг ўзида ўтказиладиган бундай учрашувлардан кўзда тутилган мақсад фуқароларнинг уларни қизиқтирган барча масалалари юзасидан бевосита мансабдор шахсларнинг ўзидан малакали жавоблар олишдир. Шундай учрашувлардан биринчиси Мирзо Улуғбек туманида соат 16 дан соат 18 га қадар ўтказилади. Ана шу учрашувда ижтимоий таъминот вазири Б. Умурзоқов аҳолининг кўпдан-кўп саволларига жавоб қайтаради. Шунингдек, вазир иштирокидаги сайёр мажлислар Яккасарой туманида 20 июнда соат 11 дан то соат 13 га қадар; Акмал Икромов туманида 23 июнда соат 16 дан соат 18 га қадар; Сергели туманида 27 июнда соат 11 дан соат 13 га қадар; Миробод туманида 30 июнда соат 16 дан соат 18 га қадар ва Ҳамза туманида 4 июлда соат 11 дан соат 13 га қадар ўтказилади.

17 июнь куни Чилонзор туманида соат 10 дан соат 13 га қадар; 19 июнда Шайхонтоҳур туманида соат 10 дан соат 13 га қадар; 24 июнда Юнусобод туманида соат 10 дан соат 13 га қадар; 3 июлда Собир Раҳимов туманида соат 10 дан соат 13 га қадар ва 7 июль куни Бектемир туманида соат 10 дан соат 13 га қадар аҳоли билан бўладиган сайёр учрашувлар пайтида шаҳар ижтимоий таъминот бошқармасининг бошлиғи Ф. Нажмиддинов, шаҳар ижтимоий таъминот бошқармаси ва туман ижтимоий таъминот бўлимларининг мутахассислари фуқароларни пенсия билан таъминлаш борасидаги сўнгги ўзгаришлар юзасидан уларга малакали тушунтиришлар берадилар.

Давлатимиз келажаги, тараққиёти ҳар томонлама камол топган инсонларга боғлиқ. Шунинг учун ҳам мамлакатимизда ёшларга билим бериш, улар тарбиясига биринчи даражали аҳамият бериб келинмоқда. Президентимизнинг халқ депутатлари Андижон вилоят кенгаши сессиясида сўзлаган нутқларида бу масалага яна бир бор жиддий эътибор қаратилди. Давлатимиз раҳбари 5 июнь куни бўлиб ўтган «Кадрлар тайёрлаш бўйича миллий дастурни тузиш» комиссиясининг мажлисида замонавий таълим-тарбия тизимини ислоҳ қилиш, замон талабларига мос кадрлар тайёрлаш ишини йўлга қўйиш фаолиятимизнинг бош йўналиши бўлмоғи даркорлигини уқтирди.

Тошкент давлат иқтисодиёт университети кафедра мудири, фалсафа фанлари доктори, профессор Бекдавлат АЛИЕВнинг мухбиримиз билан суҳбатида ҳам ана шу долзарб мавзу ҳақида гап борди.

Долзарб мавзу

ИНСОННИНГ ҚЎШ ҚАНОТИ

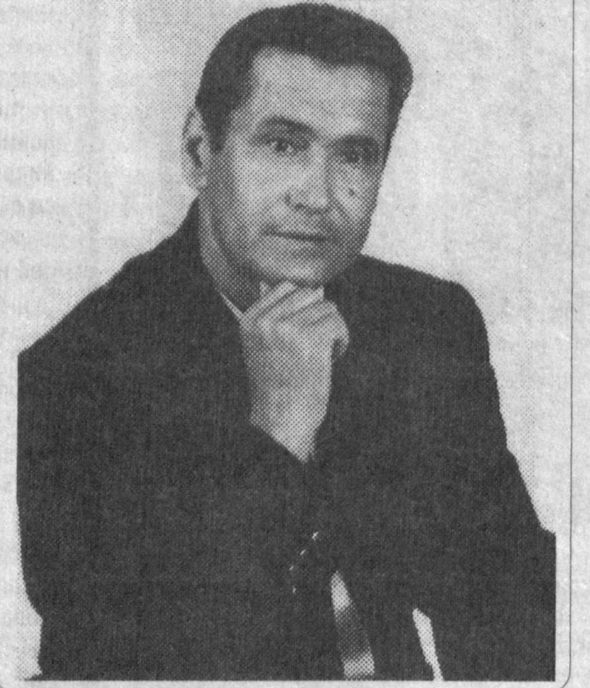

— Гапни Президентимизнинг Олий Мажлис биринчи сессиясида қилган маърузасида айтилган фикрдан бошласак: «Тараққиёт тақдирини маънавий жиҳатдан етук одамлар ҳал қилади, — деган эди ўшанда Ислом Каримов. — Техникавий билим, мураккаб технологияни эгаллаш қобилияти маънавий баркамоллик билан, мустақил тафаккур билан бирга бориши керак. Ақлий заковат ва руҳий-маънавий салоҳият — маърифатли инсоннинг икки қанотидир»...

— Давлатимиз раҳбари деярли ҳар бир маъруза, нутқларида маънавият, тарбия масалаларининг аҳамиятини қайта-қайта уқтиришлари бежиз эмас. Бугунги кунда юксак тараққий этган давлатлар тажрибаси жиддий таҳлил этилса, улардаги ислоҳотлар бевосита таълим, тарбиядан бошланганлигига амин бўламиз.

Чуқур ўйланган, илмий асосга қўйилган туб ўзгаришлар, янгиланишлар амалга оширилаётган республикамизда ҳам бу масала давлатимиз раҳбариятининг доимий диққат марказида турибди. Юртимиз ҳамма мактаблари, туман ва вилоятларидаги кўп босқичли танлов-саралашлардан ўтган ноёб истеъдод эгалари Тошкентга тўпланиб, алоҳида дастур асосида ўқитилмоқда. Иқтидорли ёшларимиз учун хориждаги энг нуфузли олий ўқув юртларининг эшиклари очиб қўйилди. Улар «Умид» жамғармаси йўлланмаси билан давлат томонидан ажратиладиган валютага ушбу университет ва институтларида билим чўққиларини забт этадилар.

«Бизнинг халқимиз талант ва иқтидор жиҳатидан ҳеч кимдан кам эмас, — деди Президентимиз кадрлар тайёрлаш масаласига бағишланган мажлисда. — Унга маърифатнинг фаровон йўллари очиб берилса, жаҳонда ўзига яраша обрўли ўринни эгаллай олади».

Республикамизда тўққиз йиллик мажбурий ва уч йиллик ихтисослашган таълимни жорий этиш кўзда тутилмоқда. Бунда янги уч йиллик таълим тизими ҳозирги ўрта мактаб, билим юртлари ва техникумлардан кескин фарқ қилади. Бу ерда ёшлар бозор муносабатлари шароитида ишлай оладиган, рақобатга бардош берадиган касб ва ҳунар эгалари бўлиб етишади, ҳаётга тайёрланади.

Бугунги кунда билимга чанқоқ, истеъдодли ёшларни топиб, уларни Ватанга фидойи инсонлар қилиб тарбиялаш энг муқаддас вазифадир.

— Ҳа, истеъдодли ёшларимиз билан фахрлансак арзийди. Синчков муштарийлар газетамизда Президентимиздан компьютер совға олган, ҳар йилда икки синф ўқув дастурини ўзлаштирган 13 ёшли 41-мактаб ўқувчиси Жаҳона Абдурасулова, давлатимиз раҳбари италиялик машҳур уста Пьер Лоренсо Вангелисти 1760 йилда ясаган ноёб скрипкани туҳфа этган В. Успенский номидаги республика ихтисослаштирилган ўрта мактаб-интернат ўқувчиси Даниэл Халиқов каби иқтидорли ёшларимиз муваффақиятларидан хабардорлар. Улар рўйхатини анча узоқ давом эттириш мумкин.

Шу билан бирга ёшлар тарбияси муаммолари бугунги куннинг энг долзарб масалалари қаторидан ўрин олгани тасодифан бўлмаса керак?

— Албатта. Ҳозирги таълим тизимимизда 9-синфни тугаллаб, тўлиқсиз ўрта маълумотли бўлган ёшларнинг деярли ярми ўқишни ҳам давом эттирмайдиган, бирор касб-ҳунарнинг этагини ҳам тутмайдиган бўлиб қолдилар. Улар назоратсиз қолганликлари сабабли ё ўзларини бозор-ўчарга урмоқдалар, ё — янада ачинарлиси — жиноят кўчасига кириб кетмоқдалар. Ўспиринлик жуда нозик, навниҳолдек: қаёққа буксанг ўшаёққа қийшаядиган давр. Бу ўта қалтис ёшда ўспиринлар мактаб эътиборидан ҳам, кўп ҳолларда ота-она, маҳалла-кўй назоратидан ҳам четда қола бошладилар.

— Илм-ҳунарга ўргатиш ёшлар тарбияси муаммоларининг бир қисми. Улар маънавий дунёсини бойитиш, баркамол инсон бўлиб етишишлари учун нима қилиш керак?

— Давлатимиз раҳбари Олий Мажлис биринчи сессиясида Абдулла Авлонийнинг ажойиб ҳикматли бир сўзларини келтирдилар: «Тарбия бизлар учун ё ҳаёт — ё мамот, ё нажот — ё ҳалокат, ё саодат — ё фалокат масаласидир».

Мана яқинда Американинг «Ай-Би-Эм» компанияси компьютери шахмат бўйича жаҳон чемпиони Гарри Каспаровни ютиб, дунёда жуда катта шов-шувларга сабаб бўлди. Биз аслида ҳали ҳеч кураги ерга тегмаган ўта иқтидорли шахматчини ҳам доғда қолдиришга қодир бўлган бу ақлли машина ижодкорларига ҳар қанча офаринлар айтсак кам. Бироқ компьютер нақадар баркамол бўлмасин, инсон ўрнини боса олмайдию!

Яъни биз ёшларга энг мукаммал услубларда жуда чуқур билим беришнинг ўзи билан уларни баркамол инсон қилиб вояга етказдик, дея олмаймиз. Бола миясини илмга тўлдириш билан бирга маънавий баркамол, ахлоқ-одобли қилиш лозим.

Халқимизнинг «Қуш уясида кўрганини қилади», деган нақлида олам-олам маъно бор. Ҳуқуқ-тартибот идоралари маълумотларига кўра Тошкент шаҳрида ҳозир 660 та носоғлом оила рўйхатга олинган экан. Булар расмий ҳисобда турадиганлари, аслида улар кўпроқ эканлиги ҳеч кимга сир эмас.

Хўш, ҳеч бўлмаганда шу 660 та беҳаловат оиладаги аҳвол билан милициядан бошқа ким қизиқяпти? Ахир улар бошқа сайёраларда эмас, сиз билан бизнинг қўшниларимиз, қайсидир маҳаллада истиқомат қилишади.

«Сен менга тегма, мен сенга тегмайман» қабилида иш тутиш билан газак олаётган касалликни даволаб бўлмайди.

Жамоатчилик фикридан таъсирлироқ куч бўлмаса керак. — Шарқ одобига кўра оилага доғ туширишдан ҳам ортиқроқ айб йўқ. Ахир ота-боболаримиз «Эртага қуда-андалик бўламиз, уйимиздаги гап кўчага чиқса, ким эшигимизни тақиллатиб келади» деб ўзларини доим ҳаром-харишдан узоқ тутмас эдиларми? Ҳозир ҳам бу рисоладаги оилалар учун фақат қоғозга туширилмаган, аммо ҳам қарз, ҳам фарз бўлган қонун эмасми?

Жуда нозик ёшдаги ўспиринларимиз, қизларимиз телевидение орқали яланғоч гавдаларни, мушаги бақувват зўравонларни, арақ ичиб, сигарет чекиб, ялло қилиб юришларни мириқиб томоша қилганларидан сўнг кўчага чиққач, ўзларини қандай тутадилар? Шунинг учун ярим яланғоч бўйбастларини кўз-кўз қилиб, гавжум кўчалар ёнидаги скамейкаларда куппа-кундуз йигитлар билан ўпишиб юрган қизлар бизларни бориб-бориб ажаблантирмай қўймоқда.

Суҳбатимиз ошкора экан бор гапни «хитой қоғоз»га ўрамай айтаверайлик. Бугун дастхоҳлар ёнида турган ака-опалари, ота-оналарига ўринбосар бўлиш истагидаги ёшларимиз кўпми? Аммо уларга бир қути сақич ёки банан билан савдо қил, ҳамманинг қулоғини қоматга келтириб кассета қўйиб пулла десангиз, бу ишга бажонидил киришадиганлар хоҳлаганча топилади.

— Бу фикрингиз баҳсли эмасмикин? Бозор иқтисоди талаб ва таклиф мутаносиблигига асосланган. Айтайлик, сақич, банан, мусиқа ёзуви тасмаси билан савдо-сотиққа иштиёқмандлик кучлик экан, бу бозор талаби эмасми? Агар уларнинг бозори касод бўлса ёки ишлаб топаётган пуллари қаноатлантирмаса, бу «ҳунар»ларини йиғиштириб қўйишлари аниқ. Аксинча, ишлаб чиқаришда меҳнатга ҳақ тўлаш юқори бўлса, бу ерда ишлаш истагида бўладиганлар кўпайиши ҳам аниқ-ку!

— Мамлакатимизда амалга оширилаётган ўзгартишлар беш тамойилининг энг муҳимларидан бири бош ислоҳотчи — давлат, деб белгилаб қўйилганлигида жуда катта маъно бор. Бугунги кунда жамият учун ишлаб чиқаришни рағбатлантириш тижоратга қараганда устувор эмасми? Ҳуқуқий давлатда, бозор иқтисодиёти шароитларида бу маъмурий-буйруқбозлик йўли билан эмас, балки иқтисодий мурватлар, хусусан солиқлар билан мувофиқлаштириб турилади. Келгуси йил бошидан амалга киритиладиган Солиқ кодекси худди шу мақсадларга қаратилган.

Ўтиш даврининг мураккаб шароитларида майли оғирроқ, кўпроқ меҳнат билан бўлса ҳам ҳалол пул топишдан тижоратдан, енгил-елпилик билан киссани қаппайтириш афзал кўринаётганлиги ташвишлантирмаслиги мумкин эмас.

Биз иқтисодий қийинчиликлар ҳақида гапирамиз. Аммо шаҳар мактабларида бир бўлинг, ўқувчи қизларнинг Ғарб киноюлдузларидан қолишмайдиган даражада кийинганликларини, бу камида 3-4 минг сўмлик костюм-юбкаларини ҳафта сайин алмаштириб туришларини, шу ёшданоқ қулоқларини тилла исирға, панжаларини тилла узук, кўкракларини тилла занжирлар билан «безаб» олишганини кўрасиз.

У буни ўзи ишлаб топганми? Ўспиринларимиз ҳам балоғат ёшига етар-етмас хорижий машиналарни елдириб юришга ўрганмоқдалар. Бугун қўли узун ота-оналар бу билан «тайёр ошга баковул» боқимандаларни вояга етказаётганларини тушунмаётганмикинлар?

Бу қиз ва ўспиринларнинг ота-оналари имкониятлари чекланган дугоналари, оғайнилари кўнглидан нима ўтаётганлигини бир тасаввур этинг. Тошкент шаҳрида шу йилнинг биринчи чорагида балоғатга етмаганлар ўртасида 209 та жиноят содир этилган бўлса, шунинг 139 таси ўғирлик эканлиги тасодифий эмас. Бу «мўйлови сабза урмаган» ўғрибаччалар қорни нонга тўймаганидан бировнинг хонадонини ёки тижорат дўконини тўнамаганлар. Мутахассислар бу қинғир йўлга уларни «чиройли яшаш» истаги бошлаб кираётганлигига гувоҳлик бермоқдалар.

— Бу бевосита маънавиятга дахлдор масалалар эмасми?

— Ҳа. Ёшларнинг маънавий тарбияси энг долзарб, энг жиддий, энг ўткир муаммога айланган. Биз ўқув юртларида, маҳаллаларда маънавият масалаларига тааллуқли кўпдан кўп тадбирлар ўтказмоқдамиз. Аммо уларнинг физиклар тили билан айтганда «фойдали таъсир коэффициенти» қандай? Биз тарғиб этаётган қадриятлар болалар онги ва қалбидан жой оляптими? Улар китобларда ўқиган, театр саҳналарида кўрган қаҳрамонларидан ўрнак олишга, улардек бўлишга интиладиларми? Умуман улар кимни ҳақиқий қаҳрамон ҳисоблайдилар?

Саволлар кўп. Жавоблар эса афсуски, ҳамиша ҳам тўлиқ ва қониқарли эмас.

Қуруқ рақамларга мурожаат этадиган бўлсак, ҳозирги пайтда мактаб ўқувчиларининг атиги 8 фоизи кутубхоналарга аъзо эканлар. Яъни ҳар 12 ўқувчидан биттаси ўзида китоб ўқишга эҳтиёж сезмоқда. Янги спектакль томоша қилиш, рассомлар кўргазмасига боришни хоҳловчилар-чи?

— Ёшларда адабиётга қизиқиш уйғотиш, эҳтиёж туғдириш учун Сизнингча нима қилиш керак?

— Чигал муаммонинг учини худди шу — маънавий тарбия таъсирчанлигини оширишдан излаш керак, деган фикрдаман. Бразилияликлар учун футбол қироли — Пеленинг, аргентиналиклар учун Марадонанинг ибратини таъкидлаб ўтишга ҳожат бормикин? Тўғри, бадиий адабиёт, санъатга рағбатни «чарм тўп» юлдузи шуҳрати билан боғлаш бир қарашда ғайритабиий туюлиши мумкин.

Аммо ўз юртинг, халқингдан чиққан ноёб истеъдодни миллий қаҳрамон даражасига кўтаришнинг тарбиявий аҳамияти бекиёсдир. Мана, Президентимиз Жанубий Кореяда қисқа муддатда ноёб касбларни эгаллаб, хорижлик талабчан мутахассисларни ҳайратга солган йигитларимиз тўғрисида ғурурланиб гапирдилар. Айтингчи сиз бугунги кунда Асакада энг моҳир автосоз ким эканлигини биласизми?

— Йўқ.

— Мен ҳам. Нима учун сиз, журналистлар республикамизда мутлақо янги соҳани ақл бовар қилмайдиган муддатларда моҳирона ўзлаштирган истеъдодли ишчиларимиз, муҳандисларимиз ҳақида жуда ҳам кам, онда-сонда ёзасизлар? Чўл қўйнида худди эртаклардагидек қад кўтарган Қоровулбозор нефтни қайта ишлаш заводи бунёдкорларининг номлари нега тилларда достон бўлмаяпти?

Ёшларимиз чет элнинг пихи қайрилган молиячилари билан баб-баробар жуда мураккаб иқтисодий муаммоларни юртимиз фойдасига ҳал этиб бораётганларидан ким хабардор? Истеъдодли мусиқачи ва шахматчиларимизнинг энг нуфузли танлов ва беллашувларда шохсупа тўридан жой олишлари газета хабарларида бир неча сатрга жой бўлади, аммо узундан-узун, зерикарли, насиҳатомуз мақолалар саҳифаларда «ғишт» бўлиб тахлаб ташланади.

Миллий ғурур, ўз Ватанидан фахрланиш туйғуси юртдошидан, тенгдошидан ғурурланиш, фахрланишдан ҳам бошланишини унутмаслигимиз зарур.

— Ҳуқуқшунос олимлар фикрича, балоғатга етмаганлар ўртасидаги жиноятчилик ўсмирлар бўш вақтини ташкил этишдаги муаммоларга ҳам бориб тақалар экан.

— «Саёқ юрсанг — таёқ ейсан», деб шунга айтадилар-да. Мана мактабларда сўнгги қўнғироқлар ҳам чалинди, ёзги таътиллар бошланяпти. Анчагина болалар оромгоҳлари ёпилиб қолган ҳозирги вақтда ўқувчиларнинг ҳаммасини уч ой таътил давомида бу ерларда ҳордиқ чиқаришларини ташкил этишнинг имконияти йўқлиги тушунарлидир.

Шундай экан уларни ижтимоий фойдали меҳнатга жалб этиш мақсадга мувофиқ бўлмасмикин? Бутун дунёда мактаб ёшидаги болалар турли ишларга жалб этилади. Тўғри, улар меҳнатини ташкил этишнинг қатъий қонун-қоидалари бор.

Бизда ҳам болалар мутлақо бекор, ҳеч иш қилмайди, дейиш нотўғри. Ҳозир ариқларида сув бор жойларда машина юваётган болакайлар бунга бир мисол.

Аммо, чаққонлик ва уддабуронликни талаб этадиган бозор шароитларида бизнинг «оғир карвон» иш билан бандлик хизматларимиз таътилдаги мактаб ўқувчиларига улар куч ва имкониятларига яраша иш ташкил этишнинг уддасидан чиқа олмаяптилар. Биргина Тошкентдек шаҳри азимда оёғидан ўт чақнайдиган болалар учун қанчадан-қанча юмушлар тўлиб-тошиб ётибди. Ҳеч бўлмаганда, улар хат, телеграмма, газета-журналларни етказиб беришда алоқачилар рақобатчилари бўлишлари мумкин эмасми?

— Эҳтимол, ушбу муаммонинг ҳуқуқий ечими, яъни болаларнинг меҳнат таътили пайтларига ижтимоий фойдали меҳнатга жалб этиш ҳуқуқий меъёрлари ишлаб чиқилиши ва қабул қилиниши талаб этилиши мумкиндир. Шу муносабат билан ёшларимиз ҳуқуқий маданиятни ошириш учун қандай чора-тадбирлар кўрилиши керак, деб ҳисоблайсиз?

— Баркамол инсон тарбиясида ёшларда ҳуқуқий маданиятини шакллантириш ва юксалтиришнинг аҳамияти жуда катта. Юксак маданиятли, демак ҳуқуқий тарбия олган болаларнинг шаҳар кўчаларидаги таксофонларни, жамоат йўловчи транспортини, театр залларидаги ўриндиқларни яроқсиз ҳолга келтиришларини тасаввур этиб бўладими? Туб моҳият жиҳатидан бу тартиббузарликлар ўша мустабид тузум даврининг жамоа мулкчилиги, яъни аслида эгаси йўқ мулкчиликнинг нохуш асоратларидир. Биз фарзандларимизга она сути билан бирга нима қонуний, нима эса ноқонунийлигини сингдиришимиз шарт. Ҳуқуқий тарбия узлуксиз: боғча — мактаб — ўқув юрти — жамоа — маҳалла тарзида ташкил этилиши жуда муҳимдир. Биз, афсуски, ҳар бир фуқаро ўз давлат қонун-қоидаларни беш қўлдек билиши шартлигини, бусиз амалда яшай олмаслигини, қонунга итоатгўйлик ҳуқуқбузарликдан минг чандон афзал эканлигини таъсирчан ва ишонарли тарзда ёшларга тушунтира олмаяпмиз. Бу ёшлар ҳуқуқий маданиятини шакллантириш ва оширишни ҳаётий зарурат даражасига кўтармоқда.

Баркамол инсон тарбияси кенг қамровли, мураккаб муаммо. Уларни изчил ҳал этиш, давлатимизнинг муносиб фуқароларини тарбиялашдан эса биринчи навбатда жамиятнинг ўзи манфаатдор.

Суҳбатдош Эркин МАДИЁРОВ.

Меҳнаткашларнинг ижтимоий-иқтисодий манфаатлари ҳамда қонуний ҳуқуқларини биргаликда ҳимоя қилиш заруратидан келиб чиқиб Тошкент шаҳар ҳокимлиги ва пойтахт касаба уюшмалари кенгаши ўртасида қўшма битим имзоланди. Бизнинг Тошкент шаҳар касаба уюшмалари кенгаши раиси Омонулла Сафоев билан суҳбатимиз 1997 йилда аҳоли ва меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоя қилиш масалалари бўйича ҳамкорлик тўғрисидаги ушбу битимнинг моҳияти хусусида бўлди.

Инсон манфаатлари йили

ҚОНУНИЙ ҲУҚУҚЛАР КАФОЛАТЛАНАДИ

— Шуни алоҳида таъкидлаб ўтишни истардимки, касаба уюшмалари ташкил этилганидан бошлаб, ҳозир ҳам, эртага ҳам меҳнаткашларнинг манфаат ва қонуний ҳуқуқларини ҳимоя қилади, — дейди Омонулла Шукурович. — Инсон манфаатлари йилида бундай хайрли ишларнинг кўламини янада кенгайтириш мақсадида қўшма битим имзоланиб, шу асосда иш олиб бормоқдамиз. Битимга кўра Тошкент шаҳар ҳокимлигининг ҳам, касаба уюшмалари кенгашининг ҳам ўз олдига қўйган вазифалари бор.

Жумладан, шаҳар ҳокимлиги мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ҳамда хусусийлаштиришда меҳнаткашларнинг қонуний меҳнат ва ижтимоий-иқтисодий манфаатлари бузилишига йўл қўймасдан, пойтахт хўжалигининг барча тармоқларидаги меҳнат жамоаларининг манфаатларини таъминлаш, бошқарув идоралари раҳбарлари зиммасига шаҳар дўконлари пештахталарида зарур озиқ-овқат молларига ва болалар ассортиментидаги маҳсулотларнинг бўлишини, болалар ёзги соғломлаштириш оромгоҳларида доимий тиббий назоратни, сифатли овқатланиш ва оромгоҳлар ходимларини бепул овқатлантириш ва тиббиёт кўригидан ўтказишни таъминлаш, корхоналар тасарруфида бўлган маданият, спорт, соғлиқни сақлаш, мактабгача болалар муассасаларини шаҳар касаба уюшмалари кенгашининг рухсатисиз бошқа соҳага ўтказишга йўл қўймаслик каби масалаларга асосий эътибор қаратмоқда. Шунингдек, бизнинг ҳам ўз кўзлаган вазифаларимиз бор. Хусусан, шаҳар касаба уюшмалари кенгаши жамоа шартномалари ва битимларни ишлаб чиқиш ҳамда уларни қабул қилиш орқали меҳнаткашларнинг манфаатларини ҳимоя қилиб, тегишли иш шароитлари яратиш, иш ҳақи тўлаш, янги иш жойларини бунёд этиш, касаба уюшмаларининг кам таъминланган аъзоларига моддий ёрдам кўрсатиш, жамоа шартномаларининг бажарилиши ва иш берувчилар томонидан меҳнаткашларнинг қонуний меҳнат ва ижтимоий-иқтисодий ҳуқуқлари ҳамда манфаатларига риоя этилишини назорат қилади.

— Инсон манфаатлари йилида шаҳар касаба уюшмалари кенгаши ҳам алоҳида дастур бўйича фаолият юритса керак?

— Меҳнаткашларни ижтимоий муҳофаза қилиш бўйича 1997 йилга белгиланган алоҳида иш режаларимиз бор. Инсон манфаатлари йилида шаҳар меҳнаткашлари, аҳолиси учун пойтахт касаба уюшмалари кенгаши томонидан 540 миллион сўмликка яқин маблағ соғломлаштириш тадбирларини ўтказишга мўлжалланган. Шу жумладан, санаторий-курортларда дам олиш ва даволанишни ташкил этиш учун ва парҳез таомларига 344 миллион сўм маблағ ажратилган.

Шаҳримиздаги корхоналарга тегишли 28 та санаторий ва профилакторийларда кундузги стационар сифатида, иш ҳақи тўлиқ сақланган ҳолда меҳнаткашларнинг соғлиғини муҳофаза қилиш ишларига 110 миллион сўмга яқин маблағ ажратилади. 30870 киши бундай санаторий ва профилакторийларда дам олиб саломатликларини яхшилайдилар. Бундан ташқари келажагимиз бўлмиш болаларни 1997 йил ёзги соғломлаштиришга ҳам жуда катта эътибор қаратиляпти. Бу йил шаҳар меҳнаткашларининг фарзандлари жуда қизиқарли дастур бўйича мириқиб дам оладилар. Болалар ва ўсмирлар спорт мактаблари учун 15 миллион сўмдан ортиқ маблағ ажратилди. Бу йил болаларнинг дам олиш ва даволанишларини ташкил этиш учун пойтахт корхоналарининг шаҳардан ташқаридаги 36 та ҳамда шаҳар ҳудудида жойлашган мактаблар қошидаги оромгоҳлар ҳам тахт қилиб қўйилди. Уларда 50 мингга яқин болани дам олдиртириб даволаш мўлжалланган. Шу мақсадлар учун ҳам 69 миллион сўм ажратилган.

Шаҳар касаба уюшмалари кенгашининг раёсати йиғилишида барча болалар оромгоҳлари раҳбарлари тасдиқдан ўтказилди, ҳозирги кунда эса санаторий-профилакторийларнинг бош врачлари тасдиқдан ўтказилмоқда.

Жорий йилнинг биринчи чорагида санаторийларда 3 минг, санаторий-профилакторийларда 7 минг киши йўлланмалар орқали дам олди.

Пойтахт «Сувсоз» трестининг «Зилола», «Тошшаҳарйўловчитранс» давлат уюшмасининг «Трамвайчи», фуқароларга хизмат кўрсатиш бошқармасининг «Гулбаҳор» болалар оромгоҳларида мингдан ортиқ шаҳримиз болалари дам олиб, соғлиқларини тиклайдилар. Бундан ташқари экологик носоз Орол бўйи минтақасининг 2100 га яқин болалари Тошкент шаҳри яқинида жойлашган тоғолди Бўстонлиқ, Ангрендаги хушманзара дам олиш оромгоҳларида ҳордиқ чиқариб, соғлиқларини яхшилайдилар.

Шаҳар олий ўқув юртлари талабалари иштирокида талабалар спорт ҳафталиги ташкил этяпмиз.

Пойтахт аҳолисини соғломлаштириш ва спортга кенг жалб этиш мақсадида Митрофанов номидаги сув спорти саройи Наврўз байрами арафасида замонавий талаблар асосида бутунлай қайтадан қурилиб, фойдаланишга топширилди.

Албатта, меҳнаткашлар ва уларнинг фарзандлари билан бир қаторда, уруш ва меҳнат фахрийлари, имтиёзлар бўйича уларга тенглаштирилган кишиларни соғломлаштириш ишларига ҳам муҳим эътибор қаратилмоқда. Жумладан, иккинчи жаҳон урушида қозонилган ғалабанинг 52 йиллиги муносабати билан «Нуроний» жамғармасининг Тошкент шаҳар бўлими ва пойтахт касаба уюшмалари кенгашининг қўшма қарорига биноан соғлиғини яхшилашга муҳтож 50 дан ортиқ уруш қатнашчилари ва меҳнат фахрийларини соғломлаштириш ишлари амалга ошириляпти.

Хулоса қилиб шуни айтиш мумкинки, шаҳар касаба уюшмалари кенгаши меҳнаткашларнинг ижтимоий муҳофазаси, уларга тегишли иш ва дам олиш шароитларини яратиш мақсадида бу йил аввалги йилдагидан кўра деярли икки баробар ортиқ маблағ сарфлаши режаланган.

Суҳбатдош Дилшод ИСРОИЛОВ.

Ўзбекистон дипломатия қурилиши ҳиссадорлик жамиятининг бунёдкорлари шаҳримизда бунёд этилаётган элчихоналар қурилишида самарали фаолият кўрсатишмоқда. Шундайлардан бири сиз суратда кўриб турган ғишт терувчи Отаниёз Салаевдир. Бу қурувчи шу кунларда пойтахтимизда қад кўтараётган Жазоир элчихонаси мажмуаси қурилишида меҳнат қилмоқда.

Рашид Галиев олган сурат.

Интеллектуал мулк халқаро ташкилоти республика Фан ва техника давлат қўмитаси ва Давлат патент идораси билан биргаликда Марказий Осиё давлатлари учун мўлжаллаб «Компьютер технологияси ва мулк» деб номланган халқаро анжуман ўтказди.

Бундай анжуман республикамизда биринчи бор ўтказилиб у интеллектуал (ақлий) мулк ҳуқуқини ҳимоя қилиш тизимини ривожлантириш босқичида муҳим аҳамиятга эга. Биз компьютер дастурлари ва маълумотлар базасини ҳуқуқий муҳофаза қилиш агентлигининг катта эксперти Нодира Абдураҳмонова билан анжуманнинг моҳияти ҳақида суҳбатлашдик.

Анжуманлар

АҚЛИЙ МУЛК ҲАМ ДАХЛСИЗ

— Анжуманда Интеллектуал мулк халқаро ташкилоти, Давлат патент идорасидан, Англия, Америка, Швейцария каби давлатлардан етакчи мутахассислар иштирок этишди. Шу билан бирга Марказий Осиё давлатларидан ҳам меҳмонлар келди. Анжуманда компьютер технологиялари бўйича шартномалар, Банк конвенцияси, муаллифлик ҳуқуқлари бўйича интеллектуал мулк халқаро ташкилотининг миллий ва минтақавий шартномалари мавзулари кўриб чиқилди. Шунингдек, Интернет компьютерли тизимидаги интеллектуал мулк ҳуқуқини муҳофаза қилиш каби масалалар ҳам муҳокама қилинди.

— Мамлакатимизда муаллифлик ҳуқуқини муҳофаза қилиш бўйича йирик ишлар амалга оширилиши мўлжалланмоқда. Қолаверса, олимларимиз ихтиролар қилишяпти. Ана шу ихтиролар бугунги кунда жаҳон миқёсига чиқиш имкониятига эга бўлди. Мазкур семинар бизларда яратилаётган ушбу ихтироларни жаҳон миқёсига олиб чиқилишида қандай аҳамиятга эга бўлди?

— Бу борада бизда анча ишлар қилинди. Масалан, давлат патент идорасида халқаро лицензияловчи технологиялар банки очилган. Шу орқали биз халқаро миқёсдаги Банкка кириб олдик. Яъни, ўзимизнинг технологияларимизни халқаро миқёсга чиқариб, амалиётга тадбиқ этиш мумкин ёки улардан керакли бўлган технологияларни сотиб олишимиз мумкин. Иккинчидан, республикамизда компьютер дастурларини яратадиганлар ҳам кўпайиб қолди. Масалан, бизнинг ЭҲМ учун дастурлар ва маълумотлар базасини муҳофаза қилиш агентлигида 300 дан ортиқ компьютер технологиялари рўйхатга олинган. Бу анжуман келгусида мана шу технологияларнинг халқаро миқёсига чиқишига катта ёрдам беради, деган умиддамиз.

Отабек ДАВРОНБЕКОВ.

Қурилиш

САНЪАТ КОШОНАСИ БЎЛАДИ

— Корпорациямиз бунёдкорлари шу кунларда бир нечта муҳим қурилишларда меҳнат қилишмоқда, — дейди «Турон» корпорацияси раиси М. Ҳабибуллаев. — Бу мажмуалардан энг асосийси Мухтор Ашрафий номидаги Тошкент Давлат консерваториясининг янги биноси қурилишидир. У шаҳримизнинг Абай кўчасида қад кўтармоқда. Ўша ерга бориб бунёдкорлик ишлари билан танишиш мумкин...

Қурилиш майдонига етиб келганимизда кун пешиндан оққан эди. Шундай бўлишига қарамай мажмуада иш қизғин. Қурувчилар овози, кўтарма кранларнинг ҳаракати бир зум тинмайди.

Қурилиш штаби жойлашган вагончага кирдик. У ерда бир нечта бригада бошлиқлари бугунги иш юзасидан бошқарувчи Мурод Султоновга ҳисобот беришарди. Қурилиш ишларини асосан юқоридаги корпорацияга қарашли «Бинокор» ҳиссадорлик жамияти бунёдкорлари олиб боришаётган экан.

Пайвандчилар бригадири Алламурод Изимбетов билан суҳбатлашамиз.

— Ушбу мажмуа қурилишини бошлаганимизга ўн ойдан ошди. Бунёдкорларимиз ҳозиргача анчагина ишни бажариб қўйишди. Ишни икки сменада ташкил этганмиз. Мажмуада ҳаммаси бўлиб 85 қурувчи бунёдкорлик ишларини олиб боряпти.

Консерватория биноси тўрт қаватли бўлиб, тўрт блокдан иборат. Биринчи блокка маъмурий хоналар, иккинчи ва учинчи блокларга эса ўқув заллари ва кўргазма зали жойлашади. Тўртинчи қаватдан концертлар зали ўрин олади. Бинога шарқ меъморчилиги усулида мармар ва рангли тошлардан ишлов берилади. Қурилиш келгуси йилнинг 1 сентябригача тугалланиши режалаштирилган. Лекин бунёдкорлар бинони муддатидан илгари фойдаланишга топширишга ҳаракат қилишяпти.

Гулноза ОЧИЛОВА.

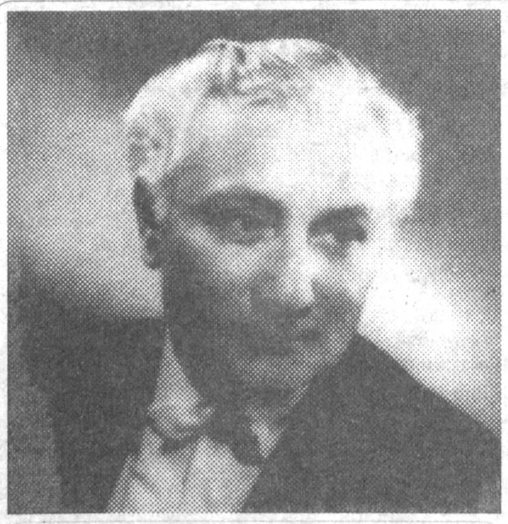

Мухтор Ашрафий 1912 йили Бухорода Ашрафжон ҳофиз оиласида дунёга келди.

Ёднома

ЭЛДА СУЮКЛИ ЭДИ

Халқимизда ҳамма мусиқачиларни ҳам ҳофиз деб аташавермайди, балки бундай номга эга бўлиш учун оддий одамларнинг дилини, юрагини куй билан, қўшиқ билан — ўз ижоди билан забт этганларнигина шундай аташади. Ашрафжон ака шундай инсонлардан бўлиб, эл орасида суюкли ва ҳурматга сазовор эди.

Мухтор Ашрафий мусиқа билан шуғулланишни жуда эрта бошлади. У саккиз ёшида отасининг ижоди билан қизиқди. Машҳур ҳофизнинг қони барибир уни шунга ундарди. Мухтор Ашрафий мусиқада ўзининг дастлабки қадамларини 16 ёшида қўйди. Самарқанддаги Ўзбекистон хореографияси ва мусиқа масканининг талабаси бўлди. Худди шу йилларда у кўплаб фольклор экспедицияларда қатнашди.

М. Ашрафий 18 ёшидан астойдил ўз устида ишлай бошлади. Қисқа муддат ичида бўлим мудирлигидан Тошкет Давлат консерваториясининг ректори лавозимига кўтарилди. Тақдир тақозоси билан Ўзбекистон мусиқаси ҳаётида у биринчилардан бўлиб қолди: ўзбек операсининг асосчиси, биринчи симфония ва партитуралар яратувчиси, ўзбек опера-симфонияси дирижёри ва ниҳоят, профессионал бастакор.

Мухтор Ашрафий 1943 йилда Тошкент Давлат консерваториясида опера синфларида дирижёрлик курсидан дарс бера бошлади ва ўзининг 30 йиллик педагогик фаолиятида республикамиз учун кўплаб истеъдодли мусиқачиларни тайёрлаб берди. У ўз ўқувчиларига юксак профессионализмдан ташқари ўз ишининг устаси бўлиш ва фақат биринчилардан бўлишга интилишни ўргатди. Уларни бирон нарса ўргангач олға ва яна олға босишга ундаганди.

Бугунги кунда унинг номини Ўзбекистоннинг ҳамма ерида, шунингдек, Қозоғистон, Туркманистон, Тожикистонда илиқ сўзлар билан эслайдиган миннатдор шогирдлари кўплаб топилади. Уларнинг ичида Д. Абдураҳмонова, К. М. Усмонов, В. И. Калбандян, Э. С. Азимов, Ғ. Тўлаганов, А. А. Абдуқаюмов каби кўплаб санъат арбоблари бор.

Ҳаёт бўлганида Мухтор Ашрафий шу йилнинг 11 июнида 85 ёшга тўлган бўлур эди. У борйўғи 63 йилгина яшади. Аммо мана шу умри давомида у бир неча касбни моҳирлик билан бир-бирига боғлаб, бутун юрак қўрини бериб ишлади.

Унинг номи билан аталувчи музейда, шу билан биргаликда Ўзбекистон мусиқа маданияти музейида бастакорнинг серқирра ижоди ҳақида ҳикоя қилувчи кўплаб экспонатлар йиғилган.

Севара ЭРГАШЕВА,
Мухтор Ашрафий номли музей илмий ходими.

Йўлдош Охунбобоев номидаги Республика ёш томошабинлар театри ижодий жамоаси ўзларининг ранг-баранг спектакллари билан ёш авлодни тарбиялашда, уларни эзгулик билан ошно этишда самарали ишларни олиб бораётган ижодий жамоалардан ҳисобланади.

Томошалар

«УЧАР ТАБИБ»

Театр нафақат миллий драматургиямиз сарчашмаларини, балки чет эл классик адабиёти намуналарини ҳам маҳорат билан саҳнага олиб чиқмоқда. Яқинда ёш томошабинлар Жан Батист Мольернинг «Зўраки табиб» асари асосида драматург Шароф Бошбеков таржимасидаги «Учар табиб» спектаклини томоша қилдилар.

Спектаклни кузатар эканмиз миллий урф-одатларимиз, қадриятларимизга уйғун тарзда ўша французча оҳангни ҳам сақлаган ҳолда мафтункор саҳна томошаси ижросига дуч келамиз. Бир гуруҳ қизлар ва йигитлар асар давомида масхарабозлар қиёфасида барча воқеаларга ҳамоҳанг саҳнада бўладилар, улар воқеаларнинг ривожига қараб, қаҳрамонларнинг ички кечинмалари, уларнинг ҳаракатларига мос равишда воқеаларни янада чуқурлаштириш, кези келганда, улардаги мазмунни янада очиб бериш учун ҳаракат қиладилар. Режиссёр, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби Олимжон Салимов асарни саҳнага олиб чиқишдан кўзлаган мақсадига мос равишда қаҳрамонларнинг дардига шерик, уларнинг ишларига кўмак бериб борди. Ҳар бир саҳнадаги куй ва қўшиқлар, миллий рақслар асарни янада мазмунан бойишида алоҳида ўрин тутади. Масхарабозлар образларини талқин этган Ёдгора Зиёмуҳамедова, Ҳакима Отахонова ва бошқаларнинг ижролари томошабинга завқ улашади.

Ота образини яратган Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Муҳаммадсоли Юсуповни ўз қизини қари кишига бойлик учун бериб юбораётганлигини томошабин кўриб турса ҳам, уни салбий нигоҳ билан кузатмайди, аксинча унинг ҳаракатлари, воқеалар давомидаги фикрлашларида қизига меҳрибон шахсни кўрамиз. Унинг барча ҳаракатлари томошабинни бефарқ қолдирмайди, асар сўнгида муҳаббатни тушуниб етади, қизининг бахти фақат у севган кишигагина турмушга чиқиши эканлигини, бойлик эса ўткинчи нарсалигини англаб етади. Саҳнада Хола образини Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Гулчеҳра Саъдуллаева мазкур спектаклдаги энг ёрқин образлардан бирини яратган десак хато қилмаган бўламиз. У жиянининг ички кечинмаларини чуқур англаб етган, фақат ўз севгилисига етказиш учун курашга отланган аёл қиёфасида гавдаланади. Унинг ишонарли, бу йўлда олиб борган устамонона ҳаракатлари, турли баҳона ва воқеаларни ўйлаб топиб, зудлик билан амалга оширишга киришишлари, куёвни ҳам ўз жонига қасд қилишдан сақлаб қолишлари ҳаяжонларга бой саҳналарда акс эттирилади. Куёв образини яратган Ҳайитали Низомиддинов ҳам ўзи қариб қолган бўлишига қарамасдан ҳаётдан умидини узмаган ва лекин барча нарсага бир қарашда бефарқ бўлсада, зукколик билан кузатадиган чол қиёфасини юксак даражада саҳнага олиб чиқа олган.

Салоҳиддин СИРОЖИДДИНОВ.

Акмал Икромов туманидаги 297-мактабда ўқув йили тугаганлигини билдирувчи сўнгги қўнғироқ чалинганига қарамай мактаб битирувчиларининг ҳаяжони ўзгача. Бу йил билим масканининг 11-синфини 55 ўқувчи ва 9-синфини 144 ўқувчи тугаллайди. Шу кунларда мактабда битирув имтиҳонлари кетмоқда. Шуни айтиш керакки, мактабдаги имтиҳонлар тест усулида ўтказилмоқда.

ЮҚОРИДАГИ СУРАТДА: кимё фанидан имтиҳон пайти: (чапдан ўнгга) мактаб ўқитувчиларидан Мунира Зокирова, Гулираъно Илҳомова ва Пўлатой Саидовалар электрон-ҳисоблаш хонасида кимё ва биология фанидан ўқувчилардан имтиҳон олишмоқда.

ПАСТДАГИ СУРАТДА эса имтиҳонлар билан бир қаторда мактабни янги ўқув йилига тайёрлаш ҳам бошлаб юборилганлиги тасвирланган. Жорий таъмирлаш ишларига мактаб директори Қудрат Исамуҳамедов (чапдан биринчи) ўқувчиларга йўл-йўриқ кўрсатмоқда.

Равиль Альбеков олган суратлар.

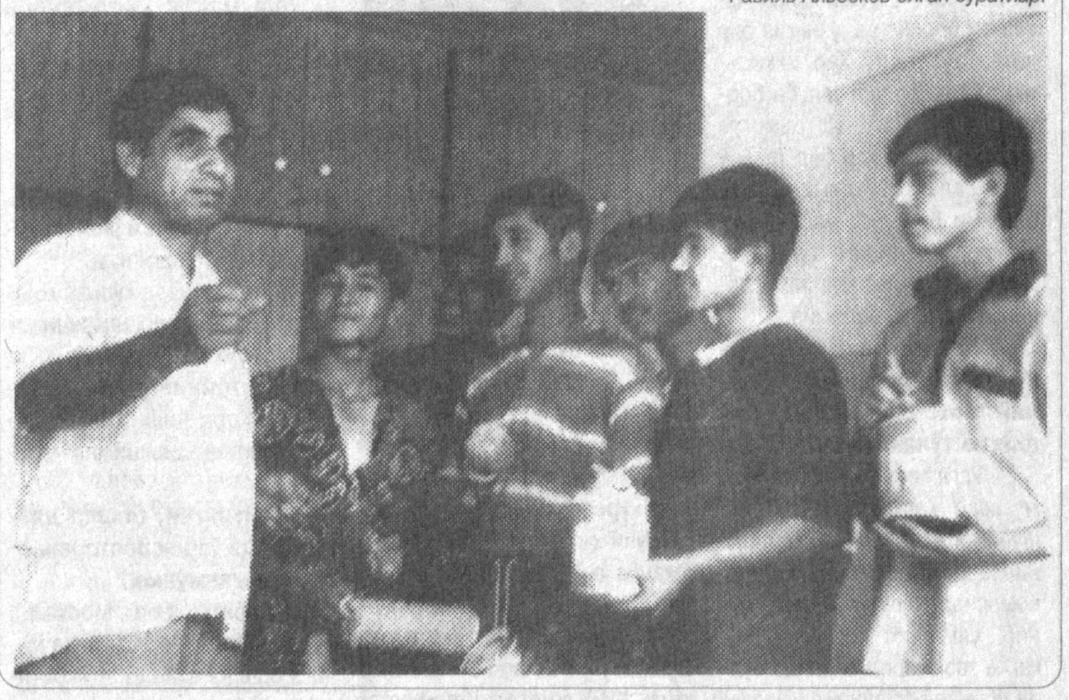

Макка шаҳри Ҳаж кунларида жуда гавжум бўлади. Ҳар тарафдан — шаҳару қишлоқлардан, саҳролардан одамлар йиғиладилар. Бозорлар сотувчилару харидорларга тўла бўлади. Бу кунларда жанглар тўхтайди.

Ибратли ҳикоятлар

ТЎҒРИЛИК ВА ШИРИН ҲАЛВО

Кунлардан бир куни Абдулмуталлиб ва унинг дўстлари мажлис куриб ўтирганларида ногаҳон шовқин-сурон эшитилди. Бир араб дод-фарёд қилиб келиб қолди. Абдулмуталлибдан унга ёрдам беришини сўраб деди:

— Ҳайрли тонг, эй раис! Эй аҳли Макка! Одамларнинг айтишича, сиз шаҳарнинг улуғларидан экансиз. Менга дод-фарёд кўтарма дейишмоқда, аммо қандай қилиб ўзимни хотиржам қилай? Бу ерга зиёратга келган эдим. Ўз қабиламдан узоқдаман, ҳеч ким додимга етмайди.

Абдулмуталлиб меҳрибонлик билан уни ўз ёнига чақирдилар ва дедилар:

— Ҳаммаси яхши бўлади, ташвишланма. Нима бўлганини бир бошдан тушунтир.

У киши деди:

— Шаҳрингизнинг ўғрилари ҳамма пулимни ўғирлашди. Болаларга у-бу нарса олсам дегандим, аммо ҳозир ҳатто ўз қорнимни тўйдиролмайман. Биз Маккага келаётган карвонларни қароқчилардан ҳимоя қиламиз, лекин шаҳрингизда бизни шилишди.

Абдулмуталлиб дедилар:

— Яхши, тушундим. Шуни яхши билгинки, Маккада ўғрилар кўп эмас. Ҳаж кунларида дўсту душман, яхши-ёмон бизнинг меҳмонимиздир. Беш қўл баравар бўлмаганидек, уларнинг орасида ҳам ҳар хил одамлар бор. Биз Маккага келган ҳар бир одамга ҳимоячи қўёлмаймиз. Ҳар бир одам ўз молига ўзи эҳтиёт бўлиши керак. Ўғриларни эса топишга ҳаракат қиламиз ва жазосини берамиз. Ҳозир эса йўқотган нарсаларингнинг белгисини айтиб бер.

У киши деди:

— Оғзим қуриб қолди, ичишга озгина сув берсангиз. Шу пайт етти яшар Муҳаммад югуриб келдилар ва бир идишда сув келтириб ҳалиги арабга бердилар. У киши сувни ичиб деди:

— Кўп яша, ўғлим! Аммо пулларимни ўғрилар шилиб кетишди, сени рози қилолмайман. Ҳамёнимда етмиш динор тилло, юз дирҳам кумуш ва озгина майда пуллар бор эди. Кеча у пуллар чўнтагимда эди. Кечаси туямнинг ёнида ухладим. Эрталаб туриб бозордан у-бу харид қилмоқчи бўлсам, ёнимдаги ҳамён йўқ. Қандай қилиб ўғирлашганини ҳам билмайман.

Абдулмуталлиб дедилар:

— Биз сенга ёрдам қиламиз. Ҳозир меҳмонхонага бориб дамингни ол. Эртага эса бирон чорасини топармиз.

У киши хотиржам кетди, аммо Муҳаммад азоб чекарди. Назарида бу кишининг пулларини қаердадир кўргандай эди. Эрталаб уйидан ташқарига чиқди ва кўча болалари билан бозор томонга юрди. Болалардан бири ердан бир нималарни олиб, кўйлаги орасига яширарди. Муҳаммаднинг кўзига кичкина сариқ ҳамён кўринди. Муҳаммад яқинроқ бориб, яхшилаб кузатди. Бобосидан рухсат сўраб, у боланинг уйи томонга юрди. Уйнинг ичида болалар шовқин-сурон қилиб ўйнашарди. Муҳаммад Маъоз исмлик у болани секин чақирди. У етиб келгач деди:

— Маъоз! Бир киши пуллик ҳамёнини йўқотиб қўйибди ва аҳли мажлисга шикоят қилиб келди. Мен у ерда ҳеч нарса демадим, лекин ўйлашимча бугун эрталаб сен ўйнаб юрган ҳамён ва пуллар у кишиники.

Маъоз саросимага тушди ва деди:

— Йўқ! Мен ҳеч нарса ўйнаганим йўқ. Бугун умуман кўчага чиқмадим.

Бироздан кейин эса яна деди:

— Ростини билмоқчи бўлсанг, ўша пуллар менда. Уни болалар билан бўлишмоқчимиз. Сенга ҳам ўз улушингни берамиз.

Муҳаммад деди:

— Бу иш жуда ёмон! Жуда хунук! Агар пуллар у кишиники бўлса, тез қайтариш керак. У кишиники бўлмаса, эгасини топиш лозим. Биз Макка аҳли тўғриликни ўзимизга шиор қилайлик. Шайтон отига минмайлик, у бизни нафс балосига тортади.

Маъознинг кайфияти бузилди ва деди:

— Мен ҳеч нарсани кўрганим йўқ. Бу ердан кет! Агар маҳалламдагиларни чақирсам, таъзирингни бериб қўйишади.

Муҳаммад деди:

— Нима қилсанг қил! Аммо мен шу ерда эканман, то у омонатни эгасига қайтармагунча жойимдан қимирламайман.

Маъоз Муҳаммаднинг ёқасидан тортди. Муҳаммад эса унинг билагидан қаттиқ сиқиб турарди. Шу маҳал ҳар тарафдан болалар ва кишилар келиб, бирлари Маъозни, бирлари Муҳаммадни ҳимоя қила бошладилар. Узоқдан жарчининг овози эшитилди: «Кимда ким меҳмоннинг пулини топиб берса, мукофотланади!»

Бу хабар Муҳаммаднинг қариндоши Ҳамзага етиб борди. Ҳамза ҳам ҳақиқат йўлида жонини аямайдиганлардан эди. Уни ҳамма яхши танирди. Маҳалла болалари шерюрак Ҳамзадан чўчишарди. Амир Ҳамза шу мақсадда йўлга чиқиб, жанжал устидан чиқиб қолди. «Пулни ким олган бўлса, тезда эгасига қайтарсин, йўқса қаттиқ жанг бўлади», — деди. Маъознинг онаси бу гапларни эшитиб турганди. Уйдан пулларни олиб чиқди ва Ҳамзанинг оёғи тагига ташлаб деди:

— Ўғлим болалик қилибди, уни кечиринглар!

Пулини йўқотган кишини топдилар ва ҳамённинг рангини, пул миқдорини сўрадилар. Ҳаммаси тўғри чиқди. Пуллар ўз эгасига қайтарилди. У киши деди:

— Ҳаммангизга катта раҳмат. Пулни топган болалар нечта?

— Йигирмата, — дейишди болалар. У киши ҳамма болаларга бир динордан тилла танга, бир дирҳамдан кумуш тангани мукофот сифатида улашди. Муҳаммад Маъознинг қўлидан ушлаб деди:

— Мендан хафа бўлма! Биз яқин дўстлармиз, аммо покиза ва тўғри сўз бўлишимиз керак.

Маъоз деди:

— Сенинг йўлинг тўғри экан. Ўғирлик қилиб пул топгандан, уни эгасига қайтариб, ҳалол мукофот олган яхшироқдир.

Муҳаммад болаларга қараб деди:

— Менинг бир шартим бор. Ҳозир ҳаммамиз холамникига бориб ҳалвохўрлик қиламиз. Кейин бу ҳалводан ҳадя сифатида Маъознинг онасига ҳам олиб борамиз. Улар ростгўй ва ҳалол инсон эканлар.

Форсийдан
Баҳриддин ТУРҒУНОВ таржимаси.

…Маҳфузахон иш тикиб ўтирар, тикув машинасининг азбаройи ғувиллашидан ичкарига кириб борганимни сезмай қолди.

—Вой, опа, келинг, келақолинг, — деди у ниҳоят мени кўриб. —Келганингиз зап яхши бўлди-да… Сиз баҳона мен ҳам дам оладиган бўлдим…

Мен ишига халақит берганимдан ҳижолат чекаман. У эса, дунёнинг ишлари битармиди опа, одам одамга ғанимат дейди жилмайиб. Эмаклаб юрган қизалоғини қўлимга олиб эркалайман. Маҳфузахон эса ҳовлиси этагидаги ошхонага ошиқади…

Қадриятларимиз

ШУКР ҚИЛГАН ЕТАР МУРОДГА

... Ҳаммаёқ саранжом-саришта, фақат тикув машинаси олдида тикиладиган кийим-кечаклар уйилиб ётибди. У неча йиллардан буён фабрикада касаначи бўлиб ишлайди. Аёл уйида ўтириб беш танга топаётганидан, фабрика эса интизомли, ишлари сифатли чевари борлигидан мамнун.

..Қизалоқни аллаловдим ухлаб қолди. Хаёлим яна шу чевар, дилбар аёлга боғланди. Қўлида ёш боласи, яна боғчага, мактабга қатнайдиган саккиз ўғил-қизи билан давлат ишига қачон улгурадия дейман... Ҳа, болаларини мактабга кузатиб бўлиб тикади, улар ухлаганда тонг оттириб тикади, байрам кунлари тикади.

...Кўча деразаси томондан келаётган гангир — гунгур овоз хаёлимни бўлиб юборди. Қарасам Маҳфузахоннинг қўшнилари. Унинг эшиги олдида ҳавойи бўлганиданми, аёлларнинг кўпинча шу ерда гурунглашиб ўтиришганини кўрганман. Уларнинг гап-сўзлари менга баралла эшитилиб турарди.

— Кеча денг...эрим ит кунини бошимга солса бўладими?! — дейди бошини танғиб олган жувон изтироб билан. — Бундоқ ҳолинг қалай деб сўрамадинглар ҳам, — гинахонлик қилган бўлди у. — Нега овқатинг кеч қолди, кун бўйи уйда ўтириб, нима иш қиласан ўзи, деса бўладими?!

— Нима деб жавоб қилдингиз?—сўрайди бошқаси.

— Нима ҳам дердим?! Аламимни кўз ёшидан олдим.

— Бекор қилибсиз. Эркак киши учун кўз ёши тўкиш бориб турган бемаъниликдир. Сизга айтсам, мен бундай кезларда тамоман бошқача иш тутардим. Қандай дегандай бақрайиб турарди ҳамсуҳбати. Эрим билан урушиб қолган куним сизга ўхшаган ёру дўстларим билан ширин овқатни ўртага қўйиб, баҳам кўрамиз. Биримиз ашула айтамиз, иккинчимиз ўртага тушиб ўйнаймиз. Тикувчимга бориб келаман. Сартарошхонага бориб, ўзимга оро бераман. Кеч кириб эрим ишдан келишига ярим соат қолганда кир машинасини электр токига улайман. Ёғда жаз — жаз қилиб овқатга уннайман. Ҳовлига сув сепиб супураётган бўламан. Айвонда ёш бола биғиллаб ётаверади. Шунинг устига эрим кириб келади. Кўрсаки ҳаммаёқ ҳангома. Хотин, сенга жуда қийин экану, деб жаҳлидан тушади, менга қарашган бўлади. Эртасига денг совға-салом кўтариб келади. Бўйнимдаги мана шу марвариду тилло занжирларни, кулоғимдаги балдоғу билакузукларни ана шунақа ҳийла-найранглар билан ундирганман-да, опоси. Ахир бир аёлнинг макру ҳийласи минг эшакка юк бўлади, деган гап бор. Ҳа, ишга солинг-да уларни... Аёллар қийқириб кулишади. Гап айланиб кечаги гап-гаштакка тақалади. Фалончига ярашмаган понбархат уларга ниҳоятда ўтиришгани, айниқса даврада рақсга тушишаётганида кўйлаклари хилпиллаб, танаси яйрагани, бундан пистончининг жигар-бағри ўртаниб кетгани борми, бирлари олиб, бирлари қўйиб гапиришди. Бу орада бирларининг боласи мактабга жўнайди, бошқасиники мактабдан қайтади. Оналари бўлса ҳа, кетвоссанми, дейишдан нарига ўтмайдилар. Ахири, гапдан чарчаб, қоринлари очиқди чоғи, уй-уйларига тарқалишди. Бу орада Маҳфузахоннинг овқати ҳам пишди. Бирга ўтириб, бироз чақчақлашамиз... Кеч кириб болалари ўқишдан, эри ишдан қайтади. Маҳфузахоннинг чеҳраси янада ёришиб кетди.

— Оллоҳга шукр, —дейди у тин олиб. — Оталари бешикаст, соғ-омон ишдан келдилар. Болалар ҳам. Уйимиз бозор. Мана сиз ҳам хонадонимизга файз киритиб ўтирибсиз.

Сиздек йўқловчимиз борлигига шукр...

Уйимга қайтаётиб. Маҳфузахон ҳақида ўйлаб бораман. Бировга мол, бировга жон қайғуси дегандек, бу хокисор аёл учун эрталаб кўчага чиқиб кетган эри, болалари билан қайта дийдор кўришмоқдан ортиқ қувонч йўқ. Шунга шукроналар қилиб яшайди. Агар йўл-чўлда учрайдиган турли фалокатлар, тасодиф, фожиаларни кўз олдингизга келтиролсангиз уйдан соғ-омон чиқиб кетиб, эсон-омон қайтиб келиш ҳам катта бахт. Нега бунинг учун шукр қилмаслик керак?!

Оддий, одатий кунлардан, оддий турмушдан шукроналик кўриб яшаётган бу аёлга ҳавасим келарди. У билан учрашганимдан кейин ҳаётга бошқачароқ қараётгандек бўлардим. Мен қувонч деб билмаган нарсаларда катта севинч, қадрсиздек туюлган кунларда умрбоқийлик ва ғанимат онлар яшириниб ётганини ҳис этардим. У мени тарбияларди. Ғанимат кунларнинг қадрига етиш ўтган ҳар онинг учун шукр қилиб яшамоққа ўргатарди. Уни соғинардим, унга талпинардим...

Бир куни бозор қилиб юргандим. Маҳфузахоннинг деразаси тагида гурунглашиб ўтирган қўшниларидан бирини учратиб қолдим. Синглимнинг ҳол-аҳволини сўраб-суриштирдим.

— Шу десангиз бир ҳолатда ўтиришибди, — дея гап бошлади у.

— Очиғини айтсам қўшнимга сира тушунолмай қолдим. Ҳа, эри кам топар бўлса, ўзичи!? Хоним қил, хасип сол, бозорга чиқ. Ана пулу мана пул. Берсанг ейман, бермасанг ўламан, дейдиганлар тоифасидан шекилли.

— Ишлайдику!? —дейман жон ҳолатда.

— Вой, иш бўлмай ўлсин, — дейди у чийиллаб. — Тийинга ишлайди, тийингая. Шу ҳам иш бўлдию, шу ҳам ҳаёт бўлдию.

Қўшни аёл қалбимга ўт солиб кетганди. Маҳфузахон ва унинг болаларини ўйлаб кўзимга уйқу келмади.

Уйимни ағдар-тўнтар қилиб, болаларимнинг тор, калта келиб қолган кийим-кечакларини топиб бир сумкага жойладим. Эртаси уни кўтариб, йўлга тушдим. Маҳфузахон бўлса бояти-боягидай, мени очиқ чеҳра билан кутиб олди. Чой ичдик, уёқ-буёқдан узоқ гаплашиб ўтирдик. Туриш-турмуш эскича: тикув машинаси олди тўла тикиладиган моллар. Ерга нимдошроқ палос солиб қўйибди. Тўғри, уйида ярқираган гилами йўқ. Болалари ҳам ҳайитдагидек ясанишмаган. Лекин уст-бошлари тоза, тартибли. Ўчоқ бошида нақ уруғликка териб олингандек ёнғоқдек-ёнғоқдек картошка, кўкариб кетган сабзи билан пиёз... лекин Маҳфузахоннинг уним йўқ, буним йўқ, рўзғордан қийналяпмиз, деб бир оғиз нолиганини эшитганим йўқ. Нақ тўкис, бой яшаётгандек хотиржам ва тинч. Бунча писмиқ бўлмаса, деган ўй ўтади кўнглимдан. Дардини менга айтмаса кимга айтади, ахир. Дардини яширгани билан иситмаси ошкора қилиб турибдику.

Болаларига олиб келган уст-бошларни сумкамдан олиб олдига қўйдим. Бозорда учратганим қўшнисининг гапи таъсир қилган эканми:

— Маҳфузахон, олма пиш, оғзимга туш, деб қўл қовуштириб ўтирган билан иш битармиди?! У-бу пишириб, бозорга айланишсангиз бўлармиди? — дедим.

У менга биринчи бор кўраётгандек ҳайратланиб қаради. Кейин олдига қўйганим болалар кийимларини қўлимга тутқазди:

— Буларни жойига солиб қўйинг, болаларим кўришмасин, — деди у ерга қараб. — Бизларни ўйлаганингиз учун раҳмат. Лекин буларни болаларимга кийдиролмайман. Мен нега дегандек унга қараб турар эдим. — Негаки, — деди у сўзида давом этиб, — бу кийимларни янгилигида болаларингиз кийиб бизникига неча бор келиб-кетишган. Фалончининг эскиларини кийдирасизми, дея улар ўксинишади. Бола бола-да. Мабодо ўзаро уришиб қолиб, бизнинг эскимизни кийиб катта бўлгансанлар, деб юборишса борми. Келинг, биз катталар яхшиси бунинг олдини олайлик.

— Маҳфузахон... —дейман изза бўлиб.

— Хижолат чекманг, опа, —дейди у гапида давом этиб. — Буларни сиз азбаройи бизларни ўйлаб олиб келгансиз. Бозор масаласига келганда мен бу ҳақда кўп ўйлаб кўрганман. Уйда болаларимга кўз-қулоқ бўлиб, иссиқ-совуғидан хабардор бўлиш бозордан келадиган ҳар қанча даромаддан ҳам муҳимроқ деб ўйладик, — дейди у қатъий. — Болаларнинг айни оқ-қорани танийдиган пайти. Ўз ҳолларига ташлаб бўлмайди. У ёғини сўрасангиз жа ўлар ҳолатда эмасмиз. Шукр, қозонимиз қайнаб турибди. Тўғри, баъзан ҳатто қуруқ чойимиз ҳам қолмайди. Қайнаган сув ичамизу лекин бир дамлам чой беринг, деб қўни—қўшнига чиқмаймиз. Бир кун ундоқ, бир кун бундоқ дегандек, рўзғоримиз бироз узилишиб турибди. Ҳечқиси йўқ. Эртага адамиз маош оладилар. Мукофот пули ҳам чиқармиш. Буёқда менга ҳам аталгани бордир. Кўрибсизки, яна пичоғимиз мой устидада.

Маҳфузахон нақ зиёфатда ўтирган одамдай кўзи ҳам, кўнгли ҳам тўқ эди. — Болаларим борликка ҳам, йўқликка ҳам кўникишган, — дейди у гапида давом этиб. — Ишқилиб, уларни нафс балосидан асрасин. Хирмонлаб ташисалар ҳам кўрмадик, деб турадиган оилалар бор. Худога шукр, болаларим қаноатли. У ёғини сўрасангиз оғирчилигимизга озгина қолди. Каттам дадасининг ёнига кирса бўлгани, укаларини ҳам эргаштириб кетади. Ҳали кўрасиз, бизнинг бағримизга шамол тегадиган кунлар келади...

Уни эшитиб ўтирар эканман, қани энди бир замбил, икки ҳаммол бўлсаю мени бу ердан тезроқ олиб чиқиб кетақолса, деб ўйлардим. Айтганларимдан чунон уялдимки... Бу аёлга тан бермай бўладими?! Агар у борига қаноат қилмаса, етиша олмайдиган нарсасига зўр бериб интилса турмушида бугунгидек ҳаловат, осойишталик бўлармиди?! Эҳ, биз аёллар, бизнинг сабр-қаноатимизга нақадар кўп нарсалар боғлиқ!

Шунисига қувонаманки, эртасига ёруғ юз билан қараган онанинг орзулари ушалган кунларни кўриш менга ҳам насиб этди. Маҳфузахоннинг фарзандлари улғайиб, ҳаётда ўз ўринларини эгалладилар. Мана энди ота билан онанинг кўргани тўй-томоша. Шукр қилган етар муродга, дегани шудирда.

Ёзган аёлимнинг исмини Маҳфузахон деб олдим. Бу шартли ном. Гап шундаки, сабр-қаноатнинг эртаси ёруғ, келажаги буюк экан, ҳа буюк!

Бошимга оғир кунлар тушган онлар. Олдин онаизорим, кейин отам ҳаётдан кўз юмишди. Биз фарзандларининг оҳу-зорига ер титрар, осмон гумбирларди... Шунда азага келган кексалардан бири «Шукр қилинглар, болаларим!» деди.

— Шундоқ ёшгина онам, отам биз болаларининг роҳатини кўрмай ҳаётдан ўтиб кетишсаю шукр қиламизми? —дейман дод солиб.

— Ҳа, шукр қилинг, —деди бояги қария кескин.

— Наинки, ота-она ўлмоқ мерос. Бош эгангиздан қўймасин, болаларингизнинг боши омон бўлсин. Ўшаларнинг шукрини қилинг. Қайтараман, ота-она ўлмоқ мерос.

...Йиллар ўтиб, бу қариянинг сўзларида қанчалар ҳикмат яширинганига иймон келтираман.

Кўзимиз кўриб, қулоғимиз эшитиб, ўз оёғимиз билан юриб турганимиз, бировга муҳтож бўлмай, ўзимизни ўзимиз эплаётганимиз учун ҳеч шукр қилганмизми?

Дала-даштларимизга ёмғир-қор ёғиб, она замин ундан тўйиб-тўйиб сипқориб, эвазига мўл-кўл ҳосил берганига шукроналар айтганмизми? Турли офат ва зилзилалардан нарида, тинч-тотув ҳаёт кечираётганимиз учун ҳеч шукр қиламизми?!

Хом сут эмган биз бандалар қачонки бошимизга оғир кун тушсагина ўша шукр қилмаганларимиз орзусида яшаймиз. Ваҳоланки, ҳар бир осуда ва хотиржам ўтган кунлар учун шукроналар айтмоқ, севинмоқ, даркор. Мен азиз одамларга ана шу эзгу туйғулар ҳамиша йўлдош бўлишини жуда-жуда истайман.

Дилбар МАҲМУДОВА.

Мирзо Улуғбек туманидаги 4-болалар ва ўсмирлар спорт мактаби залида жанговар қўл кураши бўйича республика турнири бўлиб ўтди.

Спорт

ҒОЛИБЛАР БИШКЕККА БОРАДИ

Ўсмирлар ва катта ёшдагилар, шунингдек, қизлар гуруҳлари ўртасидаги беллашувларда Тошкент, Хоразм, Навоий, Самарқанд вилоятлари ҳамда Тошкент шаҳри вакиллари иштирок этдилар. Турнир қатнашчилари вазн тоифасига кўра эмас, балки туғилган йиллари бўйича ўзаро мутаносибликда майдонга тушдилар. Бу эса «жанг»ларнинг янада муросасиз, шиддатли ўтишини таъминлади. Ўз ёш тоифаларида Ш. Назаров, У. Файзуллаев, А. Хайриддинов (ҳаммаси Тошкент шаҳридан), Х. Қўчқоров (Самарқанд), У. Нуржонов (Хоразм) лар биринчи ўринларни эгалладилар.

Совриндорлар июль ойида Қирғизистон пойтахти Бишкек шаҳрида бўлиб ўтадиган Марказий Осиё чемпионатида юртимиз шаънини ҳимоя қиладилар.

Беҳзод ЭГАМОВ.

Касбнома

ЎЗБЕК ТАОМИ ДОВРУҒИ

«Ўзбекистон — Кетринг ЛТД» Ўзбекистон — Малайзия қўшма корхонаси бош директорининг ўринбосари Шарифжон Солиҳовнинг асли касби ошпазлик. Самарқанд кооператив институтини тамомлаган. Отаси, қолаверса устози Ориф акадан таомларни мазали тайёрлаш сирларини ўрганган, «Устоз кўрган шогирд» Тошкентдаги «Гулистон» ресторанида ўн йилдан ортиқ ишлаб кўплаб шогирдлар етиштирган. Ҳозир «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпаниясида хизмат қилмоқда.

— Шариф Ғуломович, ўзбек миллий таомномаси тарихи инсоният пайдо бўла бошлаган йилларга бориб тақалади. Турмуш тарзимизнинг ажралмас бир қисмига айланган овқатларни бир хил масалликдан турлича қилиб тайёрлаш мумкин, уни мазали қилиб тайёрлаш сир-асрорларини эгаллаш учун катта бир мактабни ўташ керак. Шундай эмасми?

— Кишиларга ёқадиган, сифатли таом тайёрлаш ҳар бир ошпазнинг мақсад-муддаосига айланмас экан, неъматлар қанча сероб бўлмасин кўзланган натижага эришиш қийин. Иккита ошпазга бир хилда масаллиқ беринг-да, ўзингиз бир четда кузатинг. Ҳар иккисининг ўз тайёрлаш услуби борлигини сезасиз. Истеъмолга чиқарилаётган ҳар бир таом у яхна салат бўладими, иссиқ овқатми биз унга масъулмиз, хўрандалар дидига тўғри келадиган таомларнинг тайёрланишига жавоб берамиз.

— Ҳозирги пайтда кўча-кўйда тайёрланаётган миллий таомларимиздан кўнглингиз тўлаяптими?

— Ўзга миллат таомларини мутлақо камситмаган ҳолда шуни айтмоқчиманки, кейинги йилларда ўзбек миллий таомномасида илгари мавжуд бўлиб, унутилиб кетилган бир қанча таомларимиз пайдо бўлди. Узоққа бормайлик, Наврўзда ҳаммамиз севиб истеъмол қиладиган сумалак, ҳалим кабилар минг йиллик тарихга эга. Мустақиллик тантаналарида, Ҳайит байрамларида оқ дастурхон ёзиб, дошқозонларда ошлар дамланади, меҳмонларга улашилади. Бундай тадбирлар халқларимизни янада бирлаштиради. Бундай саховатли маросимларни дунёнинг камдан-кам мамлакатларида учратиш мумкин. Ошимизнинг ўзининг ўттиздан ортиқ тури мавжуд. Ҳар бир вилоятда уни ўзгача тайёрлашади. Арабистон ва Америка мамлакатларидан кириб келаётган «хот-дог», «гамбургер» сингари енгил тамаддилар ҳам керак. Лекин унинг сифатини бузмасдан, чала пиширмб, турли хил нарсалар қўшиб сотилиши, унинг соф асл технологиясига риоя қилинмасдан тайёрланиши соғлиққа ҳам зиён кўрсатмай қолмайди.

Шуни ҳам айтиб ўтиш жоизки, соҳамиз анча оқсоқланиб қолди. Чунки катта ресторан, қаҳвахоналар ўзини-ўзи қоплаёлмаяпти. Шунинг учун анчагина ошпазлар ҳам ҳар хил соҳаларга, тижоратга ўтиб кетдилар.

Биз меҳнат қилаётган «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпаниясига дунёнинг тўрт тарафидан самолётларда келадиган одамларга иссиқ ва яхна таом тайёрлашни юксак маданий савияда олиб бориш, келиб-кетувчиларда илиқ таассуротлар қолдириш мақсадида қўли гул ошпазлар меҳнат қилмоқда. Ҳаркалай ёмон ишламаяпмиз. Чиройли қилиб қадоқланган қуруқ меваларимиз хорижлик меҳмонларда қизиқиш уйғотмоқда. Бой табиатимизнинг турли кўкатлари билан безатилган шарқона кўринишга эга бўлган таомларимизни севиб истеъмол қилишади.

— Шариф ака, сиз матбуотда ҳам мунтазам қатнашиб турасиз. 200 дан ортиқ мақолаларингиз босилган...

— Аввало Карим ака Маҳмудовнинг жонкуярлигини айтиб ўтиш жоиз деб биламан. Ҳозирда у кишининг ишларини қизлари давом эттираяптилар. Раҳматли Карим ака Маҳмудов билан биргаликда «Ўзбек миллий таомлари» номли китобни нашрдан чиқариш бахтига муяссар бўлганмиз. Кейинги йилларда бир қанча буклет, тақвим, қўлланмалар босилди. Иккита китобим босилиш арафасида турибди. Ўзбек таомларининг довруғини ёйиш — тилагим.

Ўрта махсус ҳунар-техника билим юртларида шу соҳага катта эътибор берилаётганлиги қувонарли ҳол. Ўйлайманки, юртимиз довруғини оламга ёядиган ошпазлар кўпдан-кўп топилади. Шогирдлар жуда кўп. Уларнинг кўпчилиги вилоятларда меҳнат қилишмоқда.

Пойтахтимизда кўплаб миллатларнинг ресторанларини учратиш мумкин. Бунга мисол қилиб Хитойнинг (Чан-Бай-Шань), Кореянинг (Сеул) ресторанларини олишимиз мумкин.

— Айтингчи, бошқа давлатларда ўзбек ресторанлари ҳам мавжудми?

— Албатта бор. Москвада очилган ўзбек ресторанида малака оширганман. Болтиқбўйидаги Юрмала шаҳрида ҳам дўстларнинг кўмаги билан шундай ресторан очишга муваффақ бўлганмиз. Қаерда янги нуқтамиз очилмасин, у ерлар жуда гавжум бўлганлигини кўришимиз мумкин. Малайзия, Сингапур шаҳарларида ҳам шундай нуқталар ташкил этиш ниятидамиз.

Суҳбатдош
Муқаддас ЮСУПОВА.

Шаҳримиз жамолини очаётган осмонўпар бинолар.

Рустам Шарипов олган сурат.

ЎСМИРЛАР ТАРБИЯСИ — МАСЪУЛИЯТЛИ ИШ

Тошкент шаҳар ҳокимлиги ҳузуридаги балоғатга етмаганлар иши бўйича комиссиянинг йиғилиши бўлиб ўтди. Уни комиссия раиси, шаҳар ҳокимининг ўринбосари Шуҳрат Жалилов бошқарди.

Йиғилишда комиссиянинг 1997 йилги иш режаси белгилаб олинди. Йилнинг биринчи чорагида балоғатга етмаганлар орасида ҳуқуқбузарлик ва жиноятчиликнинг олдини олиш бўйича қилинган ишлар, болаларнинг ёзги таътилини ташкил этиш масалалари муҳокама этилди.

Балоғатга етмаганлар иши бўйича шаҳар комиссияси, унинг туманлардаги бўлимлари янги таркибда фаолият бошладилар. Улар олдида ўсмирлар ўртасида жиноятчиликнинг олдини олиш борасида катта ва масъулиятли вазифалар турибди.

Сўнгги`вақтда носоғлом оилаларга эътибор сусайди. Натижада улардаги балоғатга етмаганлар ҳам назоратдан четда қолмоқда. Ўсмирлар ўртасида жиноятчиликнинг олдини олишда маҳаллалар, хотин-қизлар қўмиталари, «Соғлом авлод учун», «Камолот» жамғармалари саъй-ҳаракатларини бирлаштириш ва мувофиқлаштириш жуда муҳимдир.

Май ойида туман ҳокимликлари ҳузуридаги балоғатга етмаганлар комиссияларининг иш фаолиятлари текширилди. Бунда Шайхонтоҳур туман балоғатга етмаганлар иши бўйича комиссия ва мазкур туман ички ишлар бўлими балоғатга етмаганлар нозирлигида амалга оширилаётган ишлар эътиборга лойиқ деб топилди. Сергели тумани ҳокимлиги ҳузуридаги балоғатга етмаганлар иши бўйича комиссиянинг иши ҳам талаб даражасида эканлиги қайд этилди. Ушбу комиссиянинг масъул котиби Ф. Сотникова шу соҳада 26 йилдан бери фаолият кўрсатаётгани, катта тажриба орттиргани ўсмирлар ўртасида тарбиявий ишлар самарадорлигини оширмоқда. Мирзо Улуғбек, Ҳамза туманлари фаолиятида эса камчилик ва нуқсонлар мавжудлиги кўрсатилди.

Айни пайтда Собир Раҳимов ва Акмал Икромов туманларида ички ишлар соҳаларида кўп йил самарали меҳнат қилиб, истеъфога чиққан тажрибали зобитларни комиссиялар ишига жалб этилиши яхши натижа бераётганлиги ҳам таъкидланди.

Ҳозир оромгоҳларни ёзги мавсумга тайёрлаш долзарб масалалардандир. Бу йил корхоналарга қарашли шаҳар ташқарисидаги 57 та ҳамда касаба уюшмаларининг 36 та оромгоҳларида болалар дам олишлари мумкин. Балоғатга етмаганлар нозирлигида ҳисобда турган ўсмирлар Оқтошдаги ҳарбий-спорт лагерида дам олиб, спорт билан шуғулланишлари учун имкон яратилади.

Тошкент шаҳар балоғатга етмаганлар иши бўйича комиссия йиғилишининг қарорига кўра бу ишга маҳаллалар, хотин-қизлар қўмиталари, халқ таълими, «Камолот» жамғармаси, касаба уюшмаларини кенгроқ жалб этиш зарурлигини қайд этилди. Комиссия йиғилишларини ҳар ойда ўтказиб туришга келишиб олинди.

Дилшод ИСМОИЛ.

Исматулла ФАТХУЛЛАЕВ

Тиббиётимиз жудоликка учради. Соғлиқни сақлаш соҳасида 49 йил меҳнат қилган фидойи инсон, тиббиёт фанлари доктори, профессор Исматулла Фатхуллаевич Фатхуллаев 75 ёшида вафот этди.

Исматулла Фатхуллаев 1923 йил 2 октябрда хизматчи оиласида таваллуд топди. 1948 йили Тошкент Давлат тиббиёт институтини тугаллагач шу институтнинг фармакология кафедрасида аспирант, ассистент, Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш вазирлиги қошидаги Ўлка тиббиёт илмий-текшириш институти клиник фармакотерапия лабораториясида катта илмий ходим, лаборатория мудири, Андижон тиббиёт институти ички касалликлар кафедрасининг мудири, Ўлка тиббиёт илмий-текшириш институти ташкилий-услубий бўлимининг мудири вазифаларида сидқидилдан ишлади. 1979 йилдан Тошкент шаҳар Соғлиқни сақлаш бош бошқармасида бош терапевт лавозимида ишлаб, 1987 йили қариликпенсиясига чиқди.

Ундаги куч-ғайрат, ишга бўлган садоқат, ўз касбини севиши илмий ишларини ҳимоя қилишда ҳам ёрқин намоён бўлди. «Юракнинг янги гликозидларини экспериментал ва клиник ўрганиш материаллари» мавзуидаги докторлик диссертацияси ва илмий ишлари юрак ва қон-томир касалликлари, уларни даволаш масалаларига бағишланган эди.

Исматулла Фатхуллаев «Рецептурадан қисқача справочник», «Фармокотерапиядан справочник», «Гипертоник хасталик ва қон қуйиш ҳолати» китобларининг муаллифидир. Унинг фан, инсон, табиат ва саломатлик соҳасидаги кўплаб мақолалари республика газета ва журналларида чоп этилган эди.

У кўп йиллик самарали ва ҳалол меҳнатлари эвазига муносиб тақдирланган, мустақил давлатимизнинг «Шуҳрат» медали билан мукофотланган эди.

Жуда кўп беморларнинг дардига малҳам бўлган, олти фарзандини умр йўлдоши билан ажойиб инсонлар қилиб вояга етказган саховатли касб эгаси, профессор Исматулла Фатхуллаевнинг ёрқин хотираси унинг қўлида шифо топган кишилар қалбида, ёру дўстлари қалбида мангу сақланади.

Бир гуруҳ дўстлари.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

ШАҲАР ТЕЛЕФОН ТАРМОҒИ АБОНЕНТЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

1997 йилнинг 2 июнидан

Чилонзор даҳасидаги Д — 20, 20-А (барча уйлар ва коттежлар), Ғуломов кўчаси, Усмонов кўчасида истиқомат қилувчи 74/75-АТС абонентлари 116-АТСга уланди. Уланиш пайтида алоқа вақтинчалик ёмонлашиши мумкин.

* * *

Алоқа иншоотларини таъмирлаш юзасидан режадаги профилактика ишлари амалга оширилиши муносабати билан

9 июндан 14 июнгача

Госпитал даҳасидаги 1, 3, 4, 5, 6, 8 ва 9-уйларнинг айримларида истиқомат қилувчи 54/55-АТС абонентларида алоқа бўлмайди.

Тошкент шаҳар телефон тармоғи ва радиолаштириш ишлаб чиқариш бирлашмаси.

50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58-АТС АБОНЕНТЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Мирobод телефон алоқа тармоғининг 50/51-АТСдаги ҳисоб-китоб гуруҳлари филиаллари билан бир қаторда 1997 йил 23 майдан 57/58-АТС биносида ҳисоб-китоб гуруҳлари ва абонентлик ҳамда шаҳарлараро сўзлашувлар учун ҳақларни қабул қиладиган касса фаолият кўрсата бошлади.

Маълумот учун телефон: 58-03-90.

Мирobод алоқа тармоғи маъмурияти.

1982 йилги, ҳолати аъло даражадаги «Жигули» — 2103 русумли автомашина, Хонда — Аккорд учун двигатель
СОТИЛАДИ
Тел: 48-13-62.

Тошкент оқшоми

Сизнинг рекламаларингизни, хусусий эълонлар ва хусусий бизнес бўйича эълонларни, шунингдек таъзияларни, таваллуд кунлари, тўйлар, юбилейлар муносабати билан қутловларни, никоҳ эълонлари ва шунга ўхшаш эълонларни ўз саҳифаларида ёритади.

Эълонлар шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни соат 9.00 дан 17.30 гача қабул қилинади.

Маълумотлар учун телефон:33-28-95.
Факс: (3712) 33-29-09.
МАНЗИЛИМИЗ: МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32-УЙ, 2-ҚАВАТ, 202, 202-«а», 206-ХОНАЛАР.

Наср

Иззат ИЛЁС

ЖОНГА ЖОН

(Ҳикоя)

Қадимги шарқ мамлакатларидан бирида ака-ука яшар эдилар. Уларнинг кичиги енгил табиат бўлиб, кун бўйи кўнгли истаган ишлар билан ўралашиб юраркан. Ҳалол ишлаб, пок яшашга сира хуши йўқ экан. Каттаси эса унинг акси, тўғри сўз, покиза қалбли, Аллоҳнинг қаҳридан қўрқувчи мўмин-қобил эди. Укаси доимо унинг дилини оғритар, хафа қилар, шунга қарамай ака ҳамиша укасини яхшиликка ундар эди. Укаси акасининг кўз ёшларига ҳам, чақириқларига ҳам эътибор бермасди. У доим кўнгли истаган ишларни қилиб, гуноҳга ботаверарди. Тонгдан шомга қадар бекор юрар, акасининг ҳавотир олиб ўтиргани парвойига ҳам келмасди.

Кунлардан бир кун акаси тун ярмида уй эшигини кимдир қаттиқ тақиллатаётганини эшитди. Дарҳол эшикни очган эди, уйга ранг-рўйи ўчган, кийимлари қонга беланган укаси югуриб кирди.

— Мени қутқаринг! Мени яширинг! — қичқирди у. — Миршаблар қувиб келишяпти, мен одам ўлдирдим!

Акаси вақтни ўтказмай укасининг қонталаш кийимини ечиб, ўзи кийиб олди. Ўзининг тоза кийимларини укасига кийдириб, қўшни хонага киргизиб эшикни тамбаладида, нима бўлишини кута бошлади.

Кўп кутишга ҳожат бўлмади. Тезда қадам товушлари эшитилиб, хонага миршаблар кириб келишди.

Худди биз тахмин қилгандай қотил шу ерда экан, — деди улардан бири.

Улар ўзлари тахмин қилган одам олдига яқинлашдилар. Миршаблардан бири унга такаббурона қараб сўради: «Қотил сенмисан?» Бироқ у индамади.

— Э, сўроққа вақт кетказишга не ҳожат, — луқма ташлади иккинчиси. Кийимларига қаранглар, шунинг ўзиёқ унинг гуноҳкорлигини исботлаб турибди.

Улар бечора акани маҳкам боғладилар-да, қоронғи кўчалардан олиб ўтиб авахтанинг қоронғи, зах ҳужраларидан бирига қамадилар.

Воқеа содир бўлган ўша вақт ичида маҳбуснинг оғзидан бир оғиз ҳам сўз чиқмади.

Эрталаб яна сўроқ қилинди. Бироқ аканинг бирданбир сўзи шу бўлди: «Мен биламан, бу гуноҳим учун мен ўлимга маҳкумман. Бу қанча тез амалга ошса, шунча яхши».

Бир неча кундан кейин уни суд маҳкамасига олиб келишди. Қози унинг қон юққан кийимларига назар ташлаб, деди: «Ҳаммаси тушунарли, бошқа далил ва исботга ҳожат йўқ».

— Сени оқлагувчи ҳимоячинг борми?

— Йўқ, — деб жавоб берди айбланувчи.

— Ўзингни оқлаш учун бирон нима дейишни истайсанми?

— Истамайман, — деди у хотиржам оҳангда.

Бегуноҳлигини билдириб қўймаслик учун кўзларини ерга қадаб, бошини қуйи солди. Қози дарҳол ҳукм чиқарди ва уни ўлимга маҳкум қилди.

Ҳукм ижро этиладиган кун яқинлашганда, маҳбус кутилмаганда гапира бошлади. У қамоқхона бошлиғи олдига келишини илтимос қилди. Бошлиқ келгач, мақсадини тушунтирди.

— Ҳаёти қил устида турган одамнинг охирги истагини бажаришга рози бўлишингизни сўрайман. Менга бир парча қоғоз, қалам ва хатимни муҳрлаш учун елим берсангиз. Ва яна Аллоҳ олдида менга ваъда берсангиз. Токи ёзган хатимни менинг ўлимимдан кейин кўрсатилган манзилга юборгунга қадар очиб ўқимасинлар. Менга ишонинг. Бу ерда номақбул нарсалар ёзилмаган. Менинг жоним эртага Аллоҳнинг ҳузурида бўлади. Бу хатни ҳаётимнинг охирги дақиқаларида ёлғончи бўлиб қолмаслигим учун ёздим.

Бошлиқ маҳбуснинг юзига диққат билан қаради. Сўзларига ишонмасликка, илтимосини рад этмоққа ўзида куч топа олмади. Унинг бутун ҳаёт-мамоти ўша илтимосда мужассамлашгандек туюлди. Маҳбус эса мулойим ва хотиржам қараб турарди.

Бошлиқнинг ўзи у сўраган нарсаларни тайёрлади ва ўлимга бораётган одамнинг илтимосини сидқидилдан бажармоққа ваъда берди.

Шу куни кечки йўқламадан сўнг у маҳбусдан муҳрланган мактубни олди.

Тун ниҳоясига етиб, тонг ёриша бошлади. Бу тун маҳбус учун бедор ўтса-да, кўнгли хотиржам эди. Ҳужрага тиз чўкиб, яқинлашиб келаётган абадий ҳаётга хаёлан назар ташлар ва бутунлай бошқа ҳаётни кўрар эди. Тонг ёришди. Одамлар иш ҳаракатига тушишди. Маҳбусни ўлимга олиб борадиганлар ҳам қимирлаб қолишди.

Бир соатдан сўнг... ҳаммаси тамом бўлди. Сал ўтмай қўлда муҳрланган мактуб билан хат ташувчи ҳам йўлга тушди. Ака-укалар уйини топиб, эшикни қоқди, ранги ўчган, хавотирланган йигит мактубни олди. У номага шу қадар эътиборсизлик билан қаради-ки, гўё хатнинг унга алоқаси йўқдай. Ниҳоят, хатни очди. Дастлабки сатрларни ўқиётганидаёқ, вужуди ларзага келди. Лаблари титраб, ўзини эшикка отди. Ва яна телбаларча уйга қайтиб кирди. Унинг бутун танаси титрарди.

Мактубга нима ёзилган экан? Унда бир неча сўз бор эди, холос. «Эртага мен сенинг кийимингда сен учун ўламан, сен эса менинг тоза кийимимда покиза ва ҳалол, тўғриликда яшашинг лозим».

«Мен сен учун ўламан!» Бу сўзлар ёш йигитнинг дилини остин-устун қилиб, қалбини ларзага солиб, қўрқув ва гуноҳлардан тош қотган юрагини юмшатди. Кутилмаганда қичқириб юборди: «Мен сен учун ўламан!» Эҳтимол, у ҳали ўлмагандир! У ташқарига чопди. Қамоқхона бошлиғининг олдига киритишларини шу қадар ҳаяжон билан талаб қилдики, қоровулларнинг раҳми келиб, бошлиқнинг олдига киритдилар.

«Мен сен учун ўламан!» Бу сўзлар бошлиққа ҳам чуқур таъсир қилди. Қаттиқ ҳаяжонланган бошлиқ мактубни қозига топширди. Қози мактубни ўқиб чиққач, барча тафсилотларни қотилнинг ўзидан эшитмоқчи бўлди. У бутун айбларини бўйнига олиб, нуқул бир сўзни такрорларди». «Мен ўлимга лойиқман, ўлдиринглар мени».

Аммо катта аканинг айтган сўзлари ўз моҳиятини йўқотмаганди. У ўзини қурбонликка келтирган, энди уни бекор қилиб, қутқаришнинг иложи йўқ эди. Ғишт қолипдан кўчганди.

Шундай қилиб, укага ҳам ҳаёт, ҳам озодлик ҳуқуқи берилди. Қўлида мактуб билан гуноҳи кечирилган қотил уйга қайтиб келиб, айби нақадар оғирлигидан ўкиниб, кўзида ёш билан Худога нола қилди. «Эй, Парвардигор, мени гуноҳкор сифатида ўлишдан озод қил. Айбларим учун бошқа одам қурбон бўлди. Ёмонликка қарши туришимда ёрдам қил. Шафқат қил, токи мен тоза кийимда тоза юрайин ва сен мени ҳар хил гуноҳлардан ўзинг сақла».

Шу-шу одамлар уни таниёлмай қолдилар. У буткул ўзгарди.

Аввалига шериклари яна уни гуноҳли ишларида бирга бўлмоққа ундаб кўрдилар. Аммо у қатъият билан деди: «Бу кийим билан бундай жойларга менинг акам бормагани каби, мен ҳам бора олмайман».

Ҳаётини Аллоҳ қўлига топширган бу одамнинг солиҳона хатти-ҳаракатини кўрган шериклари ҳам тавбага келдилар.

Орадан бир неча йиллар ўтди, унинг ибратли ҳаёти кўп ҳосил келтирди. Сўнгра худо унинг кўпдан буён қилаётган илтимосини инобатга олиб, уни ўз даргоҳига қабул қилди.

Шундай вақт келадики, бу икки ака-ука абадий ҳаётда учрашишади, уларни ҳеч ким ажрата олмайди.

Уйғур тилидан
Маъмура РЎЗИЕВА таржимаси.

МАКТАБ ХАНДАЛАРИ

Она тили ўқитувчиси Муҳсиндан «юрмоқ» феълини туслаб беришини сўради. Муҳсин бўшашиб деди: Мен ю-ра-ман, сен ю-ра-сан...

Ўқитувчининг жаҳли чиқиб деди:

— Тезроқ гапирсангчи!

Муҳсин яна бамайлихотир жавоб берди:

— Мен ю-гу-ра-ман, сен ю-гу-ра-сан...

* * *

Физика ўқитувчиси:

Фараз қилайлик, электр лампочкасини ёндирмоқчи бўлдик, лекин ёнмади. Хўш, сабаби нима бўлиши мумкин?

Ўқувчи:

— Электр ҳақини тўламаган бўлсангиз керак-да!

* * *

Кутубхоначи:

— Бу ноёб китоб, бизда унинг фақат битта нусхаси бор. Уни ўқиб бўлганингдан кейин нима қиласан?

Ўқувчи:

— Уни ёпиб қўяман.

* * *

— Шакарнинг фойдаси тўғрисида нима биласан?

— Шакар қулоқлар учун фойдалидир.

— Қулоқлар учун?!.

— Ҳа, менинг укам шакар еганида бақирмайди ҳам, йиғламайди ҳам. Қулоқларим дам олади.

* * *

Ҳилола:

— Ада, ўқитувчилар нега ҳар хил гапиришади?

Адаси:

— Тушунтириброқ гапир, қизим.

Ҳилола:

— Ўтган йил ўқитган ўқитувчимиз учта тўрт ўн икки бўлади деганди. Янги ўқитувчимиз эса иккита олти ўн икки бўлади деб тушунтирди.

Баҳриддин ТУРҒУНОВ тайёрлади.

Бош муҳаррир
Эркин ЭРНАЗАРОВ

Тошкент оқшоми
Toshkent oqshomi

Муассис: ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИГИ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32

Телефонлар: хатлар — 33-29-70; эълонлар: 33-28-95, 33-08-74, 36-57-65. факс: (3712) 33-29-09.

Душанба, чоршанба ва жума кунлари чиқади. Нашр кўрсаткичи 64690

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки «Тошкент почтаси»га 33-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.